

quo eū laborare usque ad mortē uiderant. **Q**uid
autē nos nisi nr̄i capitis ^{id est xpi} membra sumus. per lin
teamina itaque corporis laborū ligamenta signan
tur. que nunc electos omnes id est eius membra
constringunt. **S**udariū ergo quod fuerat super
caput eius. seorsum inuenitur. quia ipsa redem
ptoris nr̄i passio. longe a nr̄a passione disiuncta
est. quoniā ipse sine culpa pertulit. quod nos
cū culpa toleramus. **I**pse sponte morti succūbere
uoluit. ad quā nos uenimus inuiti. **S**equitur.

Tunc ergo introuit & ille discipulus. qui uenerat
prior ad monumentū. **P**ostquā intrauit petrus.
Ingressus est & iohannes. posterior intrauit.
qui prior uenerat. **N**otū fratres est. quod in
fine mundi ad redēptoris fidē etiā iudea col
ligitur. **P**aulo attestante qui ait. **D**onec ple
nitudo gentiū intraret. & sic omnis israhel sal
uus fieret. **E**t uidit & credidit. **Q**uid fratres.
quid aestimandus est credidisse. **N**umquid quia
dn̄s resurrexerat quē querebat. **N**on utique
quia adhuc tenebre erant ad monumentum.
et subiuncta quoq; uerba contradicunt cum
dicitur. **N**ondū enī sciebant scripturas. quia

oportere eum a mortuis resurgere. **Q**uid ergo uidit.
et quid credidit. Uidit lintheamina posita & credi-
dit quod mulier dixerat. de monumento dominum fuisse
sublatum. **Q**ua in re diuine dispensationis magnitu-
do pensanda est. quod discipulorum corda & accen-
duntur ut querant. & differuntur ne inueniant.
Quatenus infirmitas animi ipso suo merore cruciata.
purgatio ad inueniendum fiat. & tanto ualidius
teneat cum inuenierit. quanto tardius inuenit
quod querebat. **H**ec fratres karissimi sub breui-
tate de euangelica lectione transcurramus.
Nunc restat ut de ipsa tante sollempnitatis nobili-
tate aliquid loquamur. **H**anc enim recte nobi-
litatem sollempnitatis dicam. quia sollempnitates ce-
teras ante cedit. **S**icut enim in sacro eloquio
sancta sanctorum uel cantica canticorum pro sui magnitu-
dine dicuntur. Ita hec festiuitas recte dici
potest sollempnitatis sollempnitatum. **E**x hac quip-
pe sollempnitate exemplum nobis resurrectionis di-
ctum est. spes celestis patrie aperta. & facta su-
perni regni iam presumptibilis gloria. **P**er hanc
electi qui quamuis in tranquillitatis sinu. tamen
apud inferni claustra tenebantur. ad paradysi

2
amotna reducti sunt. Quod ante passionē dixit.

In resurrectione sua dñs impleuit. Si exalta
tus fuero a terra omnia traham ad me ipsum.

Omnia & enī traxit. qui de electis suis apud Infe
ros nullū reliquit. Omnia abstulit. utique electa.

Nequē et enī infideles quosque. & pro suis crimi
nibus aeternis supplicis deditos. adueniā dñs
resurgendo reparauit. Sed illos ex inferni clau
stris rapuit. quos suos infide & actibus reco
gnouit. Unde recte etiā per osee dicit.

Ero mors tua o mors. ero morsus tuus Inferne

Id namq; quod occidimus agimus. ut penitus
non sit. ex eo et enī quod mordemus. partē

abstrahimus. partēq; relinquimus. Quia
ergo In electis suis funditus occidit mortē

mors mortis extitit. Quia uero ex inferno par
tē abstulit. et partē reliquit. non occidit fun
ditus. sed momordit infernū.

Ait ergo. **E**ro
mors tua o mors. Ac si aperte dicat. Qui in ele
ctis meis te funditus perimo. ero morsus tuus

Inferne. quia sublati eis. te ex parte transfigo.

Que est ergo ista sollempnitatis que inferni claustra
destruxit. et ianuas nobis regni celestis aperuit.

Inquiratur subtilius nomen^{· eius}· requiratur egregius
predicator· **V**ideamus quid de eius estimatione de
nunciet· **A**it enī· **E**t enī pascha nrm· immolatus
est xpc· **S**i igitur pascha xpc· pensandū nobis est
quid de pascha lex loquitur· ut indagemus subti
lius· an de xpo dicta uideantur· **M**oyse quippe
ait· **S**ument de sanguine agni ac ponent super
utrūque postē· et insuper luminaribus domorum·
In quibus comedent illū· **E**t edent carnes nocte
illa assas igni· & azimos panes cū lactucis agre
tibus· **N**on comedetis ex eo crudū quid· nec co
ctum aqua· sed assū tantū igni· **C**aput cū pe
dibus eius et intestinis uorabitis· nec remanebit
ex eo quicquā usque mane· **S**iquid residuum
fuerit· igni comburetis· **V**bi & additur· **S**ic au
tē comedetis illum· renes urōs accingetis· cal
ciamenta habebitis in pedibus uris· tenentes
baculos in manibus· & comedetis festinantes·
Que uidelicet omnia magnā nobis aedificationē
pariunt· si fuerint mystica Interpretatione dis
cussa· **Q**uid namque sit sanguis agni· non iam
audiendo sed bibendo didicistis· **Q**ui sanguis su
per utrūque postem ponitur· quando

3
non solū ore corporis. sed etiā ore cordis hau-
ritur. **I**n utroque et enī postea agni sanguis est
positus. quando sacramentū passionis illius cū
ore ad redēptionē sumitur. ad imitationem
quoq; intentā mente cogitatur. **N**am qui
sic redēptoris sui sanguinē accipit. ut imitari
passionē illius nec dū uelit. In uno postea sanguinē
posuit. **Q**ui etiā Insuper luminaribus domorum
ponendus. quid enī spiritualiter domos. nisi men-
tes nrās accipimus. In quibus per cogitationem
In habitamus. **C**uius domus super-luminare est
ipsa Intentio. que preminet actioni. **Q**ui igitur
Intentionē cogitationis sue ad imitationē domi-
nicę passionis dirigit. Insuper luminare domus.
agni sanguinē ponit. **U**el certe domus nostre
ipsa sunt corpora. In quibus quousque uiuimus
habitamus. **E**t insuper luminare domus agni
sanguinē ponimus. quia crucē passionis illius
In fronte portamus. **D**e quo adhuc agno sub-
ditur. **E**t edent carnes nocte illa astra igni.
In nocte quippe agnū comedimus. qui In sa-
cramento modo dominicū corpus accipimus.
quando adhuc ab inuicē nrās consciencias

non uideamus. **Q**ue tamen carnes igni assan-
de sunt. quia nimirū dissoluit carnes quas
aqua coxerat. **Q**uas uero ignis sine aqua ex-
coquit roborat. **C**arnes itaq; agni nr̄i ignis
coxit. quia eū ipsa uis passionis illius adre-
surrectionem ualentiores reddidit. atq;
ad incorruptionē roborauit. **Q**ui enī ex
morte conualuit. uidelicet carnes illius
ab igne duruerunt. **U**nde etiā per psalmistā
dicitur. **E**xaruit uelut testa uirtus mea.
Quid nāq; testa est ante ignē. nisi molle lutū. sed ei
ex igne agitur ut solidetur. **U**irtus ergo humani-
tatis eius uelut testa exaruit. quia ab igne pas-
sionis ad uirtutē incorruptionis creuit. **S**ed sola
redēptoris nr̄i percepta sacramenta. ad ueram
sollēpmitatē mentis non sufficiunt. nisi eis quoq;
et bona opera iungantur. **Q**uid enī prodest cor-
pus et sanguinē illius ore percipere. & ei per-
uersis moribus contraire. **U**nde bene ^{adhuc} ad come-
dendū subditur. **E**t azimos panes cū lactucis
agrestibus. **P**anes quippe sine fermento come-
dit. qui recta opera sine corruptione uane
glorie exercet. **Q**ui mandata misericordie

4

sine admixtione peccati exhibet. ne per uerse diripi
at. quod quasi recte dispensat. **H**oc quoq; peccati
fermentū bonę suę actioni miscuerant. Quibus pro
phete uoce per increpationē dñi dicebat. **V**enite
ad bethel. & impie agite. **A**tq; post pauca. & sa
crificate de fermento laudē. **D**e fermentato
namq; laudē immolat. qui dō sacrificiū de rapi
na parat. **L**actuce uero agrestes. ualde amare
fuit. **C**arnes uero agni cum lactucis agrestibus
sunt edende. ut cū corpus redēptoris accipimus.
nos pro peccatis nr̄is infletibus affligamus.
Quatenus ipsa amaritudo penitencie abstergat
a mentis stomacho peruerse humorē uitę;
Ubi & subditur. **N**on comedetis ex eo crudū.
quid neque coctū aqua. **E**cce iā nos ipsa uer
ba hystorie ab intellectu historico repellunt
Nūquid fratres karissimi israhelicus ille populus
in egypto constitutus. comedere agnū crudū.
consueuerat. ut ei lex dicat. **N**on comedetis ex
eo crudū quid. **U**bi & additur. **N**eque coctū
aqua. **S**ed quid aqua. nisi humanā scienciā de
signat. **I**uxta hoc quod per salomonē sub
hereticorū uoce dicitur. **A**tque furtiue dul

cioreſ ſunt. **Q**uid crude agni carnes. niſi in conſide-
rata ac ſine reuerencia cogitationis relictā illius
humanitate. ^{ſignificant.} **O**mne eni quod ſubtiliter cogita-
mus. quaſi mente coquimus. **S**ed agni caro nec
cruda edenda eſt. nec aqua cocta. quia redē-
ptor noſter. neque purus homo eſtimandus
eſt. neque per humanā ſapienciā. qualiter in
carnari dī potuit cogitandus. **O**mnis enī qui
redēptorē nr̄m purū hominē credit. **Q**uid iſte
aliud quā agni carnes crudas comedit. **Q**uaſ
uidelicet coquere per diuinitatis eius intel-
legenciā noluit. **O**mnis uero qui incarnatio-
nis eius myſteria iuxta humanā ſapienciā
diſcutere conatur agni carnes aqua uult
coquere. **I**d eſt diſpenſationis eius myſte-
riū. per diſſolutā uult ſcienciā penetrare.
Qui igitur paſchalis gaudi ſollēpnitatē
celebrare deſiderat. agnū nec aqua co-
quat. nec crudū comedat. **U**t neque per
humanā ſapienciā profunditatē incar-
nationis illius penetrare appetat. **N**e-
que in eū tāquā in hominē purū credat.
ſed aſſas igni carnes comedat. ut diſpen-

5
sari omnia per sc̄i sp̄s potenciā sciāt. De quo
adhuc recte subiungitur. **C**aput cū pedi-
bus & Intestinis uorabitur. Quia redēptor
noster est, alfa & o. d̄s uidelicet ante se-
cula & homo Infine seculorū. **C**aput er-
go agni uorare est diuinitatē illius fide
percipere. **P**edes uero agni uorare est uesti-
gia humanitatis eius amando & imitando per-
quirere. **Q**uid uero sunt Intestina nisi uerbo-
rū eius occulta & mystica mandata. **Q**ue tunc
uoramus cū uerba uite cū auiditate sumimus.
In quo deuorationis uerbo. quid aliud quam
pigricie nr̄e. corporis reprehenditur. qui
eius uerba atque mysteria. & per nosmet
ipsos non requirimus. & dicta ab aliis audimus
Inuiti. **N**on remanebit ex eo quicquā ^{usq;} mane.
Quia eius dicta magna sollicitudine discuci-
enda sunt. **Q**uatenus prius quā dies resurre-
ctionis appareat. In hac presentis uite no-
cte. om̄a mandata illius Intellegendo
& operando penetrentur. **S**ed quia ual-
de est difficile. ut omne sacrū eloquiū
possit Intellegi. & omne eius mysterium.

penetrare. Recte subiungitur. **S**iquid aut reman-
serit. igni comburetis. **Q**uod ^{ex} agno remanet igni
conburimus. quando hoc quod de mysterio Incar-
nationis eius intellegere & penetrare non possu-
mus. Potestati sci sp̄i humiliter reseruamus. vt non
superbe quis audeat uel contempnere uel de nun-
ciare. quod non intelligit. sed hoc igni tradat.
cū scō sp̄u reseruat. **Q**uia igitur qualiter eden-
dū sit ^{p̄ pascha} cognouimus. nunc a qualib; edi debeat agno-
scamus. **S**equitur. **S**ic aut comedetis illū. renes
uōs accingetis. **Q**uid Inrenibus. nisi delectatio
carnis accipitur. **V**nde & psalmista postulat dicens.
Vre renes meos. **S**i enī uoluptatē libidinis Inreni-
bus esse nesciret. eos uri minime petisset. **V**n-
de quia potestas diaboli Inhumano genere
maxime per luxuriā preualuit. de illo. uoce
dominica dicitur. **P**otestas eius in lūbis eius.
Qui ergo pascha comedit. renes accinctos habe-
re debet. ut qui sollemnitate resurrectionis.
atq; In corruptionis agit. corruptioni iam per-
uicia nulli sub iaceat. uoluptates edomet.
carnē a luxuria restringat. **N**eque & enī
cognouit que sit sollemnitas In corruptionis.

6
qui adhuc per incontinentiam corruptioni subiacet.
Hec quibusdam dura sunt. sed angusta porta est que
ducit ad vitam. **E**t habemus iam multa exempla
continentium. **U**nde bene adhuc subditur.

Calciamenta habebitis in pedibus. **Q**uid sunt & enim
pedes nostri. nisi opera. **Q**uid uero calciamenta. nisi
pelles mortuorum animalium. **C**alciamenta autem pedes
muniunt. **Q**ue uero sunt mortua animalia. ex quo
rum pellibus. nostri muniuntur pedes. nisi antiqui patres
qui nos ad aeternam patriam precesserunt. **Q**uorum
dum exempla conspiciamus nostri operis pedes munimus.

Calciamenta ^{ergo} in pedibus habere est. mortuorum uitam
conspicere. & nostra uestigia a peccati uulnere cu
stodire. **T**enentes baculos manibus. **Q**uid lex per
baculum. nisi pastoralem custodiam designat. **E**t no
tandum quod prius precipimus renes accingere
postmodum baculos tenere. **Q**uia illi debent
curam pastoralem suscipere qui iam in suo corpo
re sciunt fluxa luxurie domare. **U**t cum ali
is forcia predicant. ipsi desideris mollibus ener
uiter non succumbant. **B**ene autem subditur.
Et comedetis festinantes. **N**otate fratres.
quod dicitur. **F**estinantes mandata domini mei

sterna redēptoris celestis patrie gaudia cū festinatio
ne cognoscite. & precepta uite cū festinatione im
plere curate. **Q**uia enī adhuc hodie licet bene age
re scimus utrū cras liceat ignoramus. **F**estinantes
ergo pascha comedite. id est ad sollemnitate cele
stis patrie anhelate. **N**emo in huius uite tēne
re torpeat. ne in patria locū perdat. **N**emo
moras ad appetenda studia innectat. sed cepta
perficiat. **N**eminime liceat implere quod in
choat. **S**i ad amorē dī pigri non sumus. adiu
uat ipse quē amamus. ih̄s xp̄s dñs noster. qui
uiuit & regnat cū patre in unitate sp̄s sc̄i dī
per om̄a secula seculorū amen. **Expt. OM̄I. xxii.**

I FERIA II. LECT. SC̄I EUVANGEL. SECVNDV̄ LVCAM

Initio. **D**uo ex discipulis ih̄u ibant ipsa die in castel
lū. quod erat in spatio stadiorū sexaginta ab hie
rusalē. nomine emmaus. **E**t ipsi loquebantur ad
inuicē. de his omnibus que acciderant. & retq.
In cotidiana uobis sollemnitate laborantibus pau
ca loquenda sunt. **E**t fortasse hec utilius pro
derunt. quia sepe & alimenta que minus
sufficiunt auidius sumuntur. **L**ectionis ergo
euangelice sumati sensū statim non per

4
singula uerba discutere ne dilectione uestra ualeat
sermo prolixior expositionis onerare. **E**cce audistis
fratres karissimi quia duobus discipulis ambulanti-
bus inuia non quidem credentibus sed tamen de
se loquentibus dñs apparuit. sed eis specie quam
recognoscerent non ostendit. **H**oc ergo egit dñs
foris in oculis corporis. quod apud ipsos agebatur
intus in oculis cordis. **I**psi nãque apud semet ipsos
intus & amabant. & dubitabant. **E**us autē dñs &
foris presens aderat. & quis esset non ostendebat.
De se ergo loquentibus presenciam exhibuit. sed
de se dubitantibus cognitionis sue speciem ab-
scondit. **U**erba quidem contulit. duriciam intel-
lectus increpauit. scripture sacre mysteria que
de se ipso erant aperuit. **E**t tamen quia adhuc
in eorū cordibus peregrinus erat a fide ire se longi-
us finxit. **P**ingere nãque componere dicimus.
Vnde & compositores lutifigulos uocamus. **N**ihil
ergo simplex ueritas per duplicitatem fecit.
sed tale se eis exhibuit in corpore. qualis apud
illos erat in mente. **P**robandi autē erant
sibi qui eū ^{negligerent} sic si dñm diligerent. saltem ut
peregrinū amare potuissent. **S**ed quia esse

extranei a caritate non poterant. In cū quibus ueritas
gratificabatur. eū adhospiciū quasi peregrinum uocant.
Cur autē dicimus uocant. cū illic scriptū sit. & coegerunt
eum. **E**x quo nimirū exemplo colligitur. quia per
egrim adhospiciū non solū imitandi sunt. sed etiam
trahendi. **M**ensam ponunt cibos offerunt. & dñm
quē in scripture sacre expositione non cognouerant.
In panis fractione cognoscunt. **A**udiendo ergo
precepta dī inluminati non sunt. faciendo inlumi
nati sunt. quia scriptū est. **N**on auditores legis
iusti sunt apud dñm. sed factores legis iustificabun
tur. **Q**uisquis ergo uult audita intellegere. fe
stinet ea que iam intellegere potuit opere im
plere. **E**cce dñs nōn est cognitus dū loqueretur.
& dignatus est cognosci dū pascitur. **H**ospita
litatē ergo karissimi fratres diligite. caritatis
opera amate. **H**inc enī per paulū dicitur. **C**ari
tas fraternitatis maneat in uobis. & hospitali
tatē nolite obliuisci. **P**er hanc enī placuerunt
quidā angelis hospicio receptis. **H**inc petrus
ait. **H**ospitales inuicē sine murmuratione.
Hinc ipsa ueritas dicit. **H**ospes fui & suscepistis
me. **O**pinata est res ualde & seniorū nrōrū

relatione nobis tradita. **Q**uidā pater familias cū tota
domo sua magno hospitalitatis studio seruebat. **C**ūq;
cotidie ad mensā suā peregrinos susciperet. quodam
die peregrinus quidā inter alios ad mensā ductus
est. **D**ūque pater familias ex humilitatis consue-
tudine aquā uellet in eius manibus fundere con-
uersus urteū suscepit. sed repente eū in cuius ma-
nibus aquā fundere uoluerat non inuenit.

Cūque hoc factū secū ipse miraretur. eadē nocte
ei dñs per uisionē dixit. **E**teris diebus me in me-
bris meis suscepisti. hesternō autē die me in memet
ipso suscepisti. **E**cce in iudiciū ueniens dicit. **Q**uod
unū ex minimis meis fecistis. mihi fecistis. **E**cce an-
te iudiciū cū per membra sua suscipitur. suscepto-
res suos etiā per semet ipsū requirit. & tamen
nos ad hospitalitatis gratiam pigri sumus. **P**ensate
fratres. quanta hospitalitatis uirtus sit. ad men-
sas uras xp̄m suscipite. ut uos ab eo suscipi ad con-
uiuia eterna ualeatis. **P**rebete modo peregrino
xp̄o hospicium. ut uos in iudicio non quasi
peregrinos nesciat. sed ut proprios recipiat
ad regnum.

EXPLICIT OMELIA III. FERII III.
LEO S. C. IN VANGELII SECUNDU LUCAM

In isto **M**anifestavit se petrus ihc discipulus
suis ad mare tyberiadis manifestavit autē sic

Erant autē simul simon petrus & thomas qui di-
citur didimus & nathanael qui erat a chana
galilee & filii zebedei & alii ex discipulis
eius duo. **D**icit eis simon petrus. **V**ado piscari.
Dicunt ei. **V**enimus & nos tecū & reliqua.

LOMELIA LECTIIONIS EIVSDE BEATI GREG PAP

Lectio scī euuangelii que modo in urīs auribus
lecta est fratres mei. questione animū pulsāt sed
pulsatione sua uim discretionis indicat. **Q**ueri
& enī potest. cur petrus qui piscator ante con-
uersionē fuit. post conuersionē ad piscationē
redit. **E**t cū ueritas dicat. **N**emo mittat manū
suā in aratrū & respiciens retro aptus est regno
dī. **C**ur repetit quod dereliquit. **S**ed si uir-
tus discretionis inspicitur. cicius uidetur. **Q**uia
nimirū negociū quod ante conuersionē sine pec-
cato extitit. hoc etiā post conuersionē repetere
culpa non fuit. **N**ā piscatorē petrū macheū
uero theloneariū scimus. **E**t post conuersionē
suam ad piscationē suā petrus redit. macheus
uero ad thelonei negociū non resedit. **Q**uia

9
& aliud est per piscationē querere. aliud theloni
lucris pecunias augere. **S**unt enim pleraq; negocia
que sine peccatis exhiberi. aut uix aut nullatenus
possunt. **Q**ue ergo ad peccatū implicant. ad hec
necesse est ut post conuersionē animus non recur
rat. **Q**ueri etiā potest. cur discipulis in mari
laborantibus. post resurrectionē suā dñs in li
tore stetit. qui ante resurrectionē suā discipulis
in fluctibus maris ambulauit. **C**uius rei ratio
festine cognoscitur. si ipsa que tunc inerat cau
sa pensetur. **Q**uid & enim mare. nisi presens secu
lum signat. quod se causarū tumultibus. & un
dis uite corruptibilis illidit. **Q**uid per solidita
tē litoris. nisi illa perpetuitas quietis eterne
figuratur. **Q**uia igitur discipuli adhuc fluctibus
mortalis uite inerant. in mari laborabant.
Quia autē redēptor noster iam corruptionem
carnis excesserat. post resurrectionē in litore
stabat. **A**c si ipsū resurrectionis sue mysteriū
rebus discipulis loqueretur dicens. **I**am uobis
in mari non appareo. quia uobiscū in pertur
bationis fluctibus non sū. **H**inc est quod alio

In loco post resurrectionē eisdē discipulis dicit.
Hec sunt uerba que locutus sū apud uos. cū adhuc
essē uobiscū. **N**eque enī cū ipsis non erat. qui
bus presens corporaliter apparebat. sed tamen
iam se esse cū ipsis denegat. a quorū mortali
corpore carnis immortalitate distabat. **Q**uod
illic cū ipsis positus. fateretur non se esse cū ipsis.
hoc quoq; hic situ corporis indicat. cū adhuc na
uigantibus se esse iam in litore demonstrat.

Factū est discipulis piscationis magna difficultas
ut magistro ueniente fieret & admirationis ma
gna sublimitas. **Q**ui protenus dixit. **M**ittite
in dexterā nauigii rete. & inuenietis. **B**is in
scō euuangelio legitur. quia dñs iussit ut ad
piscandū retia mitterentur. **A**n̄te passionem
uidelicet. & post resurrectionē. **S**ed prius
quā redēptor noster pateretur & resurge
ret. mittere quidem rete ad piscandū iubet.
sed utrū in dexterā an̄ in sinistra mittere debu
isset non iubet. **P**ost resurrectionē uero disci
pulis apprensus. mittere rete in dexterā iubet.
In illa piscatione tanti capti sunt ut retia

10
rumperentur. In ista autē & multi capti sunt. &
retia rupta non sunt. Quis uero nesciat bonos dex-
tera[&] malos sinistra figurari. Illa ergo piscatio
in qua specialiter in quā partē rete mitti debe-
at. non iubetur. presentē ecclesiā designauit.
que bonos simul ac malos colligit. Nec eli-
git quos trahat. quia & quos eligere possit
ignorat. Hec autē piscatio post dñi resur-
rectionē facta in solā dexterā missa est.
quia ad uidendā claritatis eius gloriam
sola electorū ecclesia pertingit. qui de
sinistro opere nil habebit. In illa piscatione
pre multitudine pisciū rete rūpitur. quia
nunc ad confessionē fidei etiam cū electis
rebrobi tanti intrant. qui ipsā quoq; eccle-
siam heresibus scindant. In ista uero piscatio-
ne & multi pisces & magni capiuntur. &
rete non rumpitur. quia scā electorum
ecclesia. Incontumua auctoris sui pace requi-
escens. nullus iam dissensionibus dilamatur.
Captis autē tā magnis piscibus ascendit
symon petrus. & traxit rete in terram.

Iam credo quod ur̄a caritas aduertit. quid est
quod petrus rete ad terrā trahit. **I**psi quip
pe scā ecclesia est cōmissa. ipsi specialiter di
citur. **S**imon iohannis amas me. pascere oues
meas. **Q**uod ergo postmodū apertur Inuoce.
hoc nunc signat In opere. **Q**uia igitur predi
cator ecclesie. nos a mundi huius fluctibus
separat. nimirū necesse est. ut rete plenū pis
cibus petrus ad terrā ducat. **I**psē enī pisces
ad soliditatē litoris pertrahit. quia scē pre
dicationis uoce. stabilitatē eterne patriae
fidelibus ostendit. **H**oc egit uerbis. hoc
epistolis. hoc agit cotidie miraculorum
signis. **Q**uociens per eū ad amorē quietis
eterne conuertimur. quociens a terrenarū
rerū tumultibus separamur. quid aliud quā
missi Intra rete fidei pisces ad lītus trahimur.
Sed cū rete plenū magnis piscibus dicitur.
additur & quantus. **S**cilicet centū quinquā
ginta tribus. **A** magno mysterio numerus
non uacat. sed intentos uos tanti mysterii
profunditas expectat. **N**eque & enī quanti

tatis sumā sollerter euangelista exprimeret. //
nisi hanc sacramento plenā esse iudicasset. **S**citis
nāque quod in testamento ueteri omnis operatio
per decalogi mandata precipitur. **I**n nouo autē
eiusdē operationis uirtus. per septiformem
graciā sp̄s sc̄i multiplicatis fidelibus datur.
Quē propheta denunciāns dicit. **S**p̄s sciētiāe
& pietatis. & repleuit eū sp̄s timoris dñi. **S**ed
ille in hoc sp̄u operationē percipit. qui fidē
trinitatis agnoscit. **U**t & patrē & filiū & eun
dē sp̄m sc̄m unus uirtutis credat. unus sub
stantiē esse fateatur. **Q**uia igitur septē que
supernus diximus. per nouū testamētū lacus
data sunt. **D**ecē uero per uetus precepta
omnis nr̄a uirtus & operatio per decē &
septē potest plene comprehendī. **D**ucamus
ergo per trigonū decē & septē. & ueniunt
quingenta unū. **Q**ui profecto numerus.
a magno mysterio non uacat. **Q**uia in testa
mento ueteri legimus. quod annus quinquā
gesimus iubeleus uocari iussus est. In quo ui
delicet cunctus populus ab omni operatione
Sp̄s sapiētiē & intellectus. sp̄s consilii & fortitudinis.

quiesceret. **S**ed uera requies in unitate est. diuidi
quippe unū non potest. **V**bi enī scissura diuisionis
est. uera requies non est. **D**ucamus ergo per
trigonū quinquaginta & unū. & fiunt centū
quinquaginta tres. **Q**uia igitur & omnis
nrā operatio infide trinitatis exhibita.
ad requiē tendit. septē & decē ter ducimus
ut ad quinquaginta & unū uenire debeat
mus. **E**t uera nrā requies tunc est. cū ipsā
iam claritatē trinitatis agnoscimus. quam
in unitate diuinitatis esse certū tenemus. **E**t

Post resurrectionē ergo dñi missū rete dignū
fuit. ut tot pisces caperet. quot solūmodo
electos ciues superne patrie designaret.

Inter hec uero & hesternā scī euangelii le
ctio & hodierna nos admonet. ut uigilan
ter debeamus inspicere. cur dñs & redēptor
noster post resurrectionē suā piscē assū legi
tur comedisse. **N**on enī uacat amysterio.
quod iteratur in facto. **I**n hac & enī lectio
ne panē & assū piscē. In illa uero que hester
no die lecta est. cū assū piscē etiam fauim

Quinquaginta & unū ter ducimus. & electo
rū sūmā in supna patria. quasi centū quinquā
ginta & triū piscū numerū tenemus;

mellis comedit. **Q**uid autē signare credimus
 piscem assū. nisi ipsū mediatorē dī & hominū
 passū. **I**psē enī latere dignatus est In aquis
 generis humani. capi uoluit laqueo mortis
 nrē. & quasi tribulatione affatus est tēpo
 re passionis sue. **S**ed qui piscis assus fieri di
 gnatus est in passione sua. fauus mellis nobis
 exercit In resurrectione. **A**n qui in pisce assus
 figurari uoluit. tribulationē passionis suae.
 In fauo mellis utrāq; naturā exprimere uolu
 it. persone sue. **F**auus quippe mel In cera est.

Mel uero In cera est. diuinitas In humanitate.
 quod ab hac quoque lectione non discrepat. Nam
 piscē comedit & panē. **Q**ui enī assus ut piscis po
 tuit ex humanitate. pane nos reficit ex diuinita
 te. **Q**ui ait. **E**go sū panis uiuus. qui de celo de
 scendi. **A**ssū ergo piscē comedit & panē. ut ipso
 suo cibo nobis ostenderet. quia & passionē ex nrā
 humanitate pertulit. & refectiōnē nrām ex
 sua diuinitate procurauit. **Q**uod si uigilanter
 inspicimus. nobis quoq; qualiter admittandū
 congruat uidemus. **S**ic enī sua redēptor indicat.

ut imitationis uiam nobis sequentibus sternat.

Ecce incubo suo dñs noster. pisces ad se conuigere fauū uoluit. **Q**uia uidelicet illos in suo corpore ad eternā quietē suscipit. qui cū hic tribulationes pro dō sentiunt. ab amore interne dulcedinis non recedunt. **C**um ad se pisces fauus sumitur. quia qui hic ad afflictionē pro ueritate suscipiunt. illic dulcedine uera faciantur.

Notandū quoq; quod ultimū conuiuium dñs cū septē discipulis habuisse describitur. **P**etrus nāq; & thomas nathanahel filii zebedei & alii ex discipulis eius duo. In eo fuisse memorantur. **C**ur cū septē discipulis ultimū conuiuium celebrat. **N**isi quod eos tantūmodo qui septiformis gracia scī sp̄s pleni sunt. futuros secū in eterna refectione denunciat. **S**eptē quoq; diebus hoc tēpus uoluitur. & sepe septinario numero perfectio designatur. **I**lli ergo ultimo conuiuio. de presentia ueritatis epulantur. qui nunc perfectio^{studio.} nis terrena transcendunt. quos mundi huius amor non ligat. quibus & si ut cumque

per tēptamenta obstrepit · coepta tamen
 corū desideria non retundit · De hoc extre
 mo conuiuio · alias per iohannē dicitur · **B**eati
 qui ad cenā nupciarū agm uocati sunt · Idcirco
 enī ad prandīū sed ad cenā uocatos narrat · quia
 nimirū infine diei conuiuū cenā est · **Q**ui ergo
 finito presentis uite tēpore · ad refeccionē super
 ne contēplationis ueniunt · non ad agm prandīū
 sed ad cenā uocantur · **Q**ue uidelicet cenā hoc
 ultimo conuiuio exprimitur · **C**ui septē disci
 puli ad esse memorantur · **Q**uia illos ut dixi
 mus · tunc interna refectio reparat · qui
 pleni nunc septiformis grā · In amore spī an
 helat · **N**ec ergo uobiscū fratres agite · hui
 us spī repleri presentia desiderate · **Q**uid uos
 sequi infuturū possit ex presenti perpendite ·
Pensate si hoc spū pleni estis · & noſtis si ad illud
 conuiuū peruenire ualeatis · **Q**uisquis namque
 ille est quē nunc spī uite non reparat · profecto
 ab illa eterna conuiuio refeccione ieiunat ·
Mementote quid de eodē spū paulus dicat · **S**iquis
 spm̄ xpī non habet · hic non est eius · **Q**uasi quidā

titulus diuine possessionis est. iste sp̄s amoris.

Nūquid nā sp̄m xp̄i habet. si cuius mentē odia dis-
sipant. elatio inflat. ira usque ad diuisionē men-
tis exasperat. auaricia cruciat. luxuria eneruat.
pensate quis sit sp̄s xp̄i. **P**rofecto ille qui facit amicos.
& inimicos diligi. terrena despici. pro celestibus
aestuare. carnē propter uicia conteri. mentem
a concupiscenciis frenari. **S**i ergo uultis ius cognos-
cere possessionis di. personā perpendite possessio-
ris ur̄i. **E**cce enī quod diximus. uoce ueridica pau-
lus dicit. **S**iquis sp̄m xp̄i non habet. hic non est
eius. **A**c si aperte dicat. **Q**ui nunc dō inhabitante
non regitur. de diuine claritatis specie postmo-
dū non letatur. **S**ed nos tamen adhuc que di-
cta sunt. infirmamur. nec dū culmen perfectio-
nis attingimus. **I**n uia di cotidie sc̄i desiderii
gressus ponamus. **C**onsolatur nos ueritas. que
per psalmistā dicit. **I**n perfectū meū uiderunt
oculi tui. & in libro tuo omnes scribentur. **N**on
omnino erit nobis noxia nr̄a imperfectio. si
in di itinere constituti. & ad transacta non
respicimus. & ad ea que restant transire

festinamus. Nam qui imperfectorum desideria di-
gnanter inflammat. hic quando ad perfectio-
nem roborat. per ih̄m xp̄m dñm nr̄m qui cū
patre uiuit & regnat dī in unitate sp̄s sc̄i
per omnia secula seculorum amen. **IT̄ LV**

**QUINTA FR̄ PASCHALI LECT̄ SCI EUVAN-
GELI SECVNDVM IOHANNEM**

In illo. **M**aria stabat ad monumentū foris plorans.

Dū ergo fleret. inclinauit se & prospexit in mo-
numentū. **E**t uidit duos angelos in albis seden-
tes. unū ad caput & unū ad pedes. ubi positum
fuerat corpus ih̄u. & reliq̄. **ITEM. OMELIA**

FIVSDE LECT̄ BEATI GREGORII PAPAE

Maria magdalene que fuerat in ciuitate
peccatrix. amando ueritatē lauat lacrimis.
maculas criminis. & uox ueritatis impletur
qua dicitur. **D**imissa ei sunt peccata multa.
quoniā dilexit multū. **Q**ue enī prius frigida
peccando remanserat. postmodū amando for-
titer ardebat. **N**am postquā uenit ad monu-
mentū. ibiq; corpus dominicū non inuenit.
sublatū credidit. atq; discipulis nunciauit.

Qui uenientes uiderunt. atq; ita esse ut mulier
dixerat crediderunt. Et de eis protinus scriptū ē.

Abierunt ergo discipuli ad semet ipsos. Ac dein
de subiungitur. Maria autē stabat ad monu
mentū foris plorans. Qua in re pensandū est.
huius mulieris mentē. quanta uis amoris ac
cenderat. que a monumento dñi etiā discipu
lis recedentibus non recedebat. **I**nquirebat
quē non inuenerat. flebat inquirendo. &
amoris sui igne succensa. eius quē ablatum
credidit ardebat desiderio. **V**nde conti
git ut eū sola tunc uideret. que remansit ut
quereret. **Q**uia nimirū uirtus boni operis.
perseuerancia est. **E**t uoce ueritatis dicitur.
Qui autē perseuerauerit usque infini. hic saluus
erit. **E**t precepto legis. cauda hostie in sacri
ficio iubetur offerri. **I**n cauda quippe. finis est
corporis. **E**t ille bene immolat. qui sacrificiū
boni operis usque ad finē debite perducit actionis.
Hinc ioseph inter reliquos fratres. talarē tunicā
habuisse describitur. **T**unica quippe usque ad
talū est. opus bonū usque ad consumationem.

15
Sed maria dū fleret. Inclinauit se & prospexit Inmo-
numentū. **C**erte iā monumentū uacūū uiderat. tam
sublatū dñm nunciarat. **Q**uid est quod se iterum
inclinat. ^{iter} iterū uidere desiderat. **S**ed amanti se-
mel aspexisse non sufficit. quia uis amoris inten-
cionē multiplicat exquisicionis. **Q**uesiuit Igi-
tur prius & minime inuenit. perseuerauit ut
quereret. unde & contigit ut inueniret.

Actūq; est ut desideria dilata crescerent. &
crescencia caperent quod inuenissent. **H**inc est
enī quod de eodē sponso ecclā in canticis canti-
corū dicit. **I**n lectulo meo per noctē quesiui.
quē diligit anima mea. **Q**uesiui illū & nō in-
ueni. **S**urgā & circuibō ciuitatē. per uicos et
plateas. querā quē diligit anima mea. **Q**ue
defectū quoq; inuencionis ingeminat dicens.

Quesiui illū & non inueni. **S**ed quia diu inuentio
non elongat. si inquisitio non desistat. **A**djungit.

In uenerunt me uigiles. qui custodiunt ciuita-
tē. **N**ū quē dilexit anima mea uidistis. **P**au-
lulū cū per transissē eos. **I**nueni quē diligit
anima mea. **D**ilectū nāque in lecto querimus.

quando in presentis uite aliquantula requie
redēptoris nr̄i desiderio suspiramus. Per noctē
querimus. quia & si iam in illa mens uigilat. tamen
adhuc oculus caligat. Sed qui dilectū suū non
inuenit. restat ut resurgat. ciuitatē circūueat.
scām electorū eccl̄am mente & inquisitione
percurrat. Per uicos & plateas querat. Id est
per angusta & lata gradientes aspiciat. si qua
inuenire in eis ualeat. eius uestigia exquirat.

Quia sunt nonnulli etiā uite secularis. qui imitandū
aliquid habeant de actione uirtutis. **Q**uerentes autē
nos uigiles inueniunt. qui custodiunt ciuitatē. quia
sc̄i patres qui ecclesie statū custodiunt. bonis nr̄is
studius occurrunt. ut suo uel uerbo uel scripto
nos doceant. **Q**uos cū paululū pertransimus.
inuenimus quē diligimus. Quia redēptor noster
& si humilitate homo inter homines. diuinitate
tamen super homines fuit. **C**ū ergo transeun-
tur uigiles dilectus inuenitur. Quia cū pro-
phetas & aptos. infra ipsū esse conspiciamus. il-
lū qui natura d̄s est. esse supra homines consi-
deramus. **P**rius ergo non inueniendus queri

tur. ut post inuentus striccius teneatur. **S**cā enī
desideria ut prediximus dilatione crescunt

Si autē dilatione deficiunt. desideria non fuerunt.
Hoc amore arsit. quisquis adueritate pertingere

potuit. **H**inc namq; dauid ait. **S**itiuit anima mea
ad dñm uiuū quando ueniā & apparebo di. **H**inc. ante faciē
propheta ait. **A**nima mea desiderauit te in nocte.

sed & spū meo inprecor. diis meis de mane uigila
bo ad te. **H**inc ei iterū ecclā incantacis canticorū
dicit. **V**ulnerata caritate ego sū. **I**ustū quippe ē

ut ex uisione medici pertingat ad salutē. que
per aestū eius desiderii uulnus amoris portat
in pectore. **H**inc rursus ait. **A**nima mea lique

facta est ut locutus est. **M**ens nāque hominis
conditoris sui speciē non querens male dura est.

Quia in semet ipsa remanet frigida. **A**c si ardere
iā ex desiderio coeperit. adsequendū quē di
ligit liquefacta per ignē amoris currit. **F**it
desiderio anxia. uilescunt in seculo cuncta
que placebant. nihil est quod extra condi
torē libeat. & que prius delectabant animū.
fiunt postmodū uehementer onerosa. nihil

Hinc nos admonet dicens. **Q**uerite faciē eius sēp.

mefficiã eius consolatur. Quousque adhuc qui desi-
deratur non aspicitur. Meret mens. lux ipsa fastidio
est. Valiq; igne in mente decoquitur rubigo culpae.
& succensus animus quasi auri more. quia per usũ spe-
ciẽ perdidit. per incendiũ clarescit. Ita itaq; que
sic amat. que se admonumentũ quod perspexerat
iterũ inclinac. Videamus quo fructũ amoris. In ea
Ingeminat opus inquisitionis. Sequitur. Vidit
duos angelos in albis sedentes. unũ ad caput &
unũ ad pedes. ubi positũ fuerat corpus. **III V.**

Quid est quod in loco domini corporis. duo angeli
videntur. unus ad caput. atque alius ad pedes
sedens. nisi quod latina lingua angelus nuncius
dicitur. & ille ex passione sua nunciandus erat.
qui dñs est ante secula. & homo in fine seculorũ.

Quasi ad caput sedet angelus. cũ per aptos
predicatur. quia in principio erat uerbũ. &
uerbũ erat apud dñm. & dñs erat uerbum.

Et quasi ad pedes sedet angelus. cũ dicit. Et
uerbũ caro factũ est. & habitabit in nobis.

Possumus etiã per duos angelos duo testamen-
ta cognoscere. unũ prius. & aliud sequens;

17
Qui uidelicet angeli per locū dominici corpo-
ris. sibi met sunt coniuncti. **Q**uia nimirū utra-
que testamenta dū pari sensu in carnatū &
mortuū ac resurrexisset dñm nunciant. quasi
testamentū prius ad caput. & testamentum
posterius ad pedes sedet; **U**nde & duo che-
rubim qui propiciatoriū tegunt. se se inui-
cem aspiciunt. uersis uultibus in propiciato-
riū. **C**herubi quippe plenitudo sciencie
dicitur. **E**t quid per duo cherubi. nisi utraque
testamenta signantur. **Q**uid uero per propiciato-
riū. nisi incarnatus dñs figuratur. **D**e quo iohan-
nes ait; **I**psē ē enī propiciatio p̄ peccatis nr̄is.
Et dū uetus testamētū hoc fiendū denunciat. qđ
testamentū nouū de dño factū clamat. quasi utra-
que cherubi se inuicē aspiciunt. dū uultus inpro-
piciatoriū uertunt. quia dū inter se positū in
carnatū dñm uident. a suo aspectu non discre-
pant. que dispensationis eius mysteriū concor-
diter narrant. **R**equirunt mariā angeli di-
centes; **M**ulier quid ploras? **E**t dicit eis; **Q**uia
tulerunt dñm meū & nescio ubi posuerunt eū;

Ipsa nāque sacra eloquia quę in nos lacrimas
angris excitant easdē lacrimas consolantur;
dū nobis redēptoris nrī specie promittunt;

Sed notandū iuxta hystoriā est quod
mulier non ait tulerunt corpus dñi mei
sed tulerunt dñm meum; **V**isus nāque sacri
eloqui est ut aliquando ex parte totum
aliquando uero ex toto parte significat;

Ex parte & enī totū signat. sicut de iacob filiis scriptū
est; **Q**uia descendit iacob in egyptū. In animabus sep
tuaginta. **N**eque enī in egyptū anime sine corpo
ribus descenderunt. sed per solā animā totus homo
signatur. quia totus homo ex parte exprimitur;

Et solū dominicū corpus in monumento iacuerat
& maria non corpus dñi sed sublatū dñm querebat.
uidelicet ex toto parte significans. **H**ec cū dixis
set conuersa retrorsū uidit ihm stantē & nescie
bat quia ih̄s esset. **N**otandū quod maria quę ad
huc de dñi resurrectione dubitabat. retrorsū
conuersa est ut uideret ihm. **Q**uia uidelicet per
eandē dubitationē suā. quasi tergū in dñi faci
em miserat. quę resurrexisse minime credebatur;

14
Sed quia amabat & dubitabat. uidebat & non agnosce-
bat. Feumque illi amor ostenderat. & dubietas ab-
scondebat. **C**uius adhuc ignorantia exprimitur.
cū inferitur. **E**t nesciebat quia ih̄c esset. **Q**uid
dicit ei. **M**ulier quid ploras. quē queris. **I**nterroga-
tur doloris causa. ut augeatur desiderium. **Q**uare
cū nominaret quē querebat. In amore eius ardens
aestuaret. **I**lla aestimans quia hortulanus esset. dicit ei.
Dñe si tu sustulisti eū. dicit mihi ubi posuisti eū. & ego
eum tollā. **F**orsitan non errando hęc mulier erra-
uit. quę ih̄m hortulanū credidit. **A**nnon ei spiri-
taliter hortulanus erat. qui in eius pectore per
amoris sui semina uirtutū uirencia plantabat.
Sed quid est quod uiso eo quē hortulanū credidit.
cui nec dū dixerat quē querebat ait. **D**ñe si tu
sustulisti eū. **Q**uasi enī iam dixisset ex cuius de-
siderio plangeret. eum dicit quē non dixerat.
Sed uis amoris hoc agere solet in animo. ut quem
ipse semp cogitat. nullū aliū ignorare credat.
Recte & hęc mulier quē querit non dicit. et ta-
men dicit. si tu sustulisti eū. quia alteri non pu-
tat incognitū. quē sic ipsa continuo plangit.

desiderio; **D**icit ei ih̄c, **M**aria. Postquā eā cōmūn uo-
cabulo apellauit ex sexu & agnitus non est. **T**ocat ex
nomine. **A**c si aperte dicat. **R**ecognosce eū a quo re-
cognosceris. **P**erfecto quoque uiro dicitur. noui te
ex nomine; **Q**uia homo cōmune om̄ium nr̄m uocabulū est.
Moyſes uero propriū; **C**ui recte dicitur. quia ex nomi-
ne scitur. **A**c si ei aperte dñs dicat. **N**on te generaliter
ut ceteros. sed specialiter scio; **M**aria ergo quia uocatur
ex nomine recognoscit auctore. atque cū protinus rab-
boni id est magistrū uocat. quia & ipse erat qui que-
rebatur exterius. & ipse qui eam interius ^{ut} quereret
docebat. **I**am uero ab euangelista non subditur
quod mulier fecit. sed ex eo innuitur quod audiuit
cui dicitur. **N**oli me tangere. nondū enī ascendi ad
patrē meū. **I**n his namque uobis ostenditur. quod
maria amplecti uoluit eius uestigia quē recognouit.
sed ei magister dicit noli me tangere. nondū enim
ascendi ad patrē meum. **N**on quia post resurrectionē
dñs tactū rennuic feminarū. cū de duabus ad sepul-
chrū eius scriptū sit. **A**ccesserunt & tenuerunt pedes
eius. **S**ed cur tangi non debeat. ratio quoque addi-
tur cū subinfertur. **N**ondū enī ascendi ad patrē meū.

In corde & enī nrō tunc **IHC** ascendit ad patrē. cū equa-
lis creditur patri; Nam quisquis eū equalē patri non
credit. adhuc in eius pectore ad patrē dn̄i non ascendit;
Ille ergo ihm ueraciter tangit. qui patri filiū coeter-
nū credit. In corde et enī pauli iam ad patrē **IHC** ascen-
derat. cū isdem paulus dicebat; Qui cum in forma dī
esset. non rapinā arbitratus est esse se equalē dō;
Unde iohannes quoque redēptorē nr̄m manu fidei
tetigit. qui ait. In principio erat uerbū & uerbum
erat apud dn̄m. & dī erat uerbū. Om̄a per ipsū facta
sunt; Tangit ergo dn̄m. qui eū patri eternitate sub-
stantie. equalē credit; Sed fortasse aliquis tacita
questione pulsatur. quomodo filius equalis patri
esse possit; Qua Inre humana natura quod admi-
rando comprehendere non ualet. restat ut hoc credi-
bile. ex admiratione alia sciat; Habet nāque. quod
ad hec sub breuitate respondeat; Constat enī quia
ipse creauit matrē. In cuius uirgineo utero ex huma-
nitate crearetur; Quid igitur mirū si equalis est
patri. qui prior est matri. paulo quoq; attestan-
te didicimus. xpm̄ dī uirtutē & dī sapienciam;
Qui ergo filiū minorē putat. patri specialiter

derogat. cuius sapienciã esse ei in equale^m fatetur; Quis
& enĩ homo potens equanimiter ferret. si quis ei di
ceret. magnus quidem es. sed tamen sapiencia tua
te minor est. Ipse quoq; dñs dicit. Ego & pater. unũ
sumus. Sed rursus ait. Pater maior me est; De quo
etiã scriptũ est. Quia subditus erat parentibus suis;
Quid ergo mirũ si ex humanitate sua minore^m se asse
rit patre in celo. ex qua subiectus erat parentibus
suis etiã in terra. Ex qua humanitate. nunc ma
riae dicitur. Vade ad fr̄s meos. & dic eis. Ascen
do ad patrẽ meũ & patrẽ ur̄m. ad dñm meũ &
ad dñm ur̄m. Cũ meũ dicat & ur̄m. cur non cõ
muniter dicit n̄r̄m. sed distincte loquens. Indi
cat quia eundẽ patrẽ & dñm dissimiliter habeat
ipse quã nos. Ascendo ad patrẽ meũ uidelicet
per naturã. & patrẽ ur̄m per grã. Ad dñm
meũ quia descendi. Ad dñm ur̄m. quia ascen
distis. Quia enĩ & ego homo. dñs mihi est. Quia
uos ab errore liberati. dñs est uobis. Distincte
ergo mihi pater & dñs est. quia quẽ ante secu
la dñs genuit. hominẽ in fine seculorũ. me me
concreauit. Venit maria magdalene adnũ
cians discipulis. quia uidi dñm & hec dixit

20

mihī; Ecce humani generis culpa ibi absconditur.
unde processit; Quia enī In paradysō mulier uiro
propinavit mortē. a sepulchro mulier uiris ^{ad} nunci
at uitam; Et dicta sui uiuificatoris narrat. que
mortiferi serpentis uerba narrauerat. At si hu
mano generi non uerbis. sed rebus dñs dicat.

De qua manu uobis inlatus est potus mortis. de
ipsa suscipite poculū uitę; **H**ęc de expositione
euuangelicę lectionis succincte transcurrimus.
nunc optulante eodē de quo loquimur dñō. &
resurrectionis eius g̃tam. & pietatis uiscera con
sideremus. **C**icuis enī a morte resurgere uolu
it. ne nrā diu anima In infidelitatis morte re
maneret; **V**nde bene quoque per psalmistā
dicitur. **D**e torrente In uia bibit. propterea
exaltauit caput; In humano quippe genere
ab ipso mundi initio torrentis mortis effluxe
rat. sed de hoc torrente dñs In uia bibit.
quia mortē In transitu gustauit; **A**tq; ideo
exaltauit caput. quia hoc quod moriendo
In sepulchro posuit. surgendo super angelos
leuauit. **E**t inde antiquū hostē In eternū

percussit. unde seuire contra se manus persequen-
cium tēporaliter permisit. Quod aperte dñs beato
iob indicat dicens. Nūquid capies leuiathan hamo.

Per leuiathan quippe. quod additamentū eorum
dicitur. Coetus ille deuorator humani generis
designatur. Qui dū se diuinitatē homini addere
spo spondit. In mortalitatē sustulit. Qui preuaricatio-
nis quoque culpā quā primo homini propinauit. dū
se sequentibus pessima persuasione multiplicat.
poenas eis sine cessatione coaceruat. In hamo autē
esca ostenditur. aculeus occultatur. Hunc ergo
pater omps hamo coepit. quia ad mortē illius uni-
genitū filiū incarnatū misit. In quo & caro passibilis
videri posset. & diuinitas impassibilis uideri non pos-
set. Cūque in eo serpens iste per manus persequen-
cium. escā corporis momordit. diuinitatis aculeus
illū perforauit. Prius uero eū miraculis dñi
cognouerat. sed de cognitione sua. ad dubitatio-
nem cecidit. quando hunc passibilem uidit. Quasi
hamus ergo fauces glucientis tenuit. dū in illo
esca carnis patuit. quā deuorator appeteret.
& diuinitas passionis tēpore latuit que necaret;

In hamo eius incarnationis captus est. quia dū in illo appetit
etiam corporis transfixus est aculeo diuinitatis. Ibi quip
pe Inerat humanitas. que ad se deuoratore duceret.
ibi diuinitas que perforaret. Ibi aperta infirmitas
que prouocaret. ibi occulta uirtus. que raptoris fauce
transfigeret. In hamo igitur captus est. quia inde Inte
rit. unde momordit. Et quos iure tenebat mortales
perdidit. quia eū in cuius non habuit morte. appetere
Immortale presumpsit. Hinc est etiam quod hec eade
de qua loquimur maria uiuit. quia ille pro huma
no genere qui morti nil debebat occubuit. Hinc
est quod nos cotidie ad uitā post culpas reuertimur.
quia ad poenā nrām conditor sine culpa descendit.
Ecce iam antiquus hostis ea que de humano genere
coeperat spolia amisit. supplantationis sue victo
riā perdidit. Cotidie peccatores ad uitā redeunt.
cotidie de eius faucibus redēptoris manu rapuntur;
Vnde bene quoque ad beatū iob uoce dominica
iterū dicitur. Aut armilla perforabis maxillā
eius. Armilla ubi ponitur. ambiendo constringit.
Quid igitur per armillā. nisi circūplectens nos diui
na miscēta designatur. que leuathan istius maxil

lam perforat. dū nobis post perpetrata que prohi-
bit. adhuc penitencie remediū ostendit. **A**rmil-
la enī dñs maxillā leuiathan perforat. quia Inef-
fabili misericordie sue potencia. sic malicie anti-
qui hostis obuiat. ut aliquando eos etiā quos iā
cepit amittat. **E**t quasi ab ore illius cadunt.
qui post perpetratas culpas ad innocenciā redeunt;
Quis enī ore illius semel raptus. maxillā eius euade-
ret. si perforata non esset. **A**nnon In ore petrum
tenuit cū negauit. **A**nnon In ore dauid tenuit.
cū intantā se luxurie uoraginē merisit. **S**ed dū
ad uitā uterque per penitenciā rediit. leuia-
than iste eos aliquomodo quasi per maxillā sue
foramen amisit; **P**er foramen ergo maxille ab eius
ore subtracta sunt. qui post perpetracionē tante
nequicie penitendo redierunt; **Q**uis aut hominū
leuiathan istius ^{of} euadat. ut illicita nulla cōmittat.
Sed hinc cognoscimus. quantū redēptori generis
humani debitores sumus. qui non solū nos In ore
leuiathan ire prohibuit. sed ab ore etiā redi-
re concessit; **Q**ui spē peccatori non abstulit.
qui ^a maxillam eius ut euadendi uia tribueret.

perforavit; ut saltē post morsū fugiat. qui incautus
 prius cauere noluit ne morderetur. **V**bique ergo
 nobis occurrit superna medicina. quia & dedit ho
 mini præceptū ne peccet. & tamen peccanti dedit
 premia ^{ne} desperet. **U**nde cauendū summopere est.
 nequis delectatione peccati leuiathan istius ore
 rapiatur; **E**t tamen si raptus fuerit non desperet.
 quia si peccatū perfecte lugeat. ad huc foramen in ma
 xilla eius inuenit. per quod euadat; **A**d est testis
 diuine misericordie. hec ipsa de qua loquimur maria.
 de qua phariseus dū pietatis fontē uellet obstruere
 dicebat; **N**ic si esset propheta. sciret utique. que
 & qualis est mulier que tangit eū. quia peccatrix
 est. **S**ed laute lacrimis corporis maculas cordis. & re
 deceptoris sui uestigia tetigit. que sua itinera praua
 dereliquit; **S**edebat ad pedes. uerbuque de ore
 illius audiebat. **V**iuenti adheferat. mortuū que
 rebat; **U**iuente repperit. que mortuū que siuit;
Tantuque apud eū grā locū inuenit. ut hunc ip
 sis quoque aptis. eius uidelicet nunciis ipsa nun
 ciaret; **Q**uid itaque fr̄s. quid in hac re debemus
 aspicere. nisi immensā misericordiam conditoris nr̄i.

qui nobis uelut Insigno exemplū penitencie
posuit. eos quos per penitenciā uiuere post lap
sum fecit. **P**erpendo & enī petrū. considero
latronē. aspicio zacheum. In tueor mariā
& nihil in his aliud uideo. nisi ante nr̄os ocu
los posita spei & penitencie exempla. **F**or
tasse enī infide lapsus est aliquis. aspiciat pe
trū qui amare fleuit. quod timide nega
uerat. **A**lius contra proximū suū In malicia
crudelitatis exarsit. aspiciat latronē. qui & In ipso
mortis articulo ^{lo} ad uite premia penitendo peruenit.
Alius auaricie estibus anhelans aliena diripuit.
Aspiciat zacheū. qui siquid alicui abstulit. quad
ruplū reddidit. **A**lius libidinis igne succensus.
carnis mundiciā perdidit. aspiciat mariā que
in se amore carnis. igne diuini amoris excoxit.
Ecce om̄ps d̄s ubique. In oculis nr̄is. quos imitari
debeamus obicit. ubique exempla sue miscēte
opponit. **M**ala ergo iā displiceant uel expta.
Libenter obliuiscatur om̄ps d̄s quod nocentes fuimus.
paratus est penitenciā nr̄am nobis ad innocenciā
nr̄am deputare. **I**nquinati post aquā salutis.

renascamur ex lacrimis; Itaque iuxta primi pasto-
ri uocē sicut modo gemitu infantes lac concu-
piscite. Redite paruuli filii ad sinū matris ur̄e
æternę sapiencię; Sugite larga ubera pieta-
tis di; Transacta plangite. Imminencia uitate.
Redēptor noster momentaneos fletus ur̄os.
æterno consolabitur gaudio. qui uiuit & re-
gnat d̄s in unitate sp̄s sc̄i per om̄a sęcula sęclorū.

I UENI POST PASCHA. IEC̄ S̄C̄I EUVANGEL. S̄C̄I IOH̄.

In illo tēpore. **C**ū esset sero die illa una sabbato-
rū. & fores essent clausę ubi erant discipuli pro-
pter metū iudeorū. **V**enit ih̄c & stetit in me-
dio & dicit eis. Pax uobis & reliqua. **IUE OMET.**

EIVSDĒ IEC̄V̄ BEATI AGVSVINI. EPI

Cū ergo esset sero die illa una sabbatorū & fo-
res essent clausę ubi erant discipuli congrega-
ti propter metū iudeorū. **V**enit ih̄c & stetit
in medio & dicit eis; Pax uobis; **E**t hoc cū dixisset.
ostendit eis manus & pedes; **C**lavi enī manus
fixerant. lancea latus aperuerat. ibi ad du-
bitantiū corda sananda uulnerū sunt serua-
ta uestigia. **M**ori autē corporis ubi diuinitas

erat ostia clausa non obstiterunt; Ille quippe
non eis apertus intrare potuit; quo nascente
uirginitas matris inuiolata permanisset; Gaudi
si sunt ergo discipuli uiso dno; Dixit ergo eis
iterum Pax uobis; Iteratio confirmatio est.
Ipsa quippe dat per prophetam promissam pa
cem super pacem; Sicut misit me pater In
quit & ego mitto uos; **A**equale patri filium
nouimus; sed hic uerba me **M**ediatoris ag
noscimus; **M**edium quippe se ostendit dicen
do; Ille me & ego uos; **H**oc cum dixisset In
sufflauit & dixit; **A**ccipite spiritum sanctum; Insuf
flando significauit spiritum sanctum non patris soli
us esse spiritum sed & suum; **Q**uorum remisistis
Inquit peccata remittuntur eis; **E**t quorum
retinueritis retenti sunt; **E**cce caritas
que per spiritum sanctum diffunditur; In cordibus
nr̄is participum suorum peccata dimittit
eorum autem que non sunt eius participes te
net; **I**deo postea quam dixit accipite spiritum
sanctum; **H**oc continuo de peccatorum remissione
ac detentione subiicit; **T**homas autem unus

ex duodeci qui dicitur didimus. non erat cu eis
 quando uenit ihu. **D**ixerunt ergo ei alii disci
 puli; **V**idimus dnm. **I**lle aut dixit eis; **N**isi uide
 ro in manibus eius fixura clauoru. & mittam
 digitu meu in locu clauoru. & mittam manum
 mea in latus eius non creda. **E**t post dies octo.
 iteru discipuli eius erant intus. & thomas cu eis.

Venit ihu ianuis clausis. & stetit in medio & dixit.

Pax uobis. **D**em de dicit thome. **I**nfer digitu tuu
 huc & uide manus meas. & adfer manu tua &
 mitte in latus meu. & noli esse incredulus sed fi
 delis. **R**espondit thomas. & dixit ei. **D**ns meus.
 & ds meus. **V**idebat tangebatur que homine. & con
 fitebatur dm que non uidebat neque tangebatur.

Sed propter hoc quod uidebat atque tangebatur. il
 lud ia remota dubitatione credebat. **D**icit ei ihu.

Quia uidisti me credidisti. **N**on ait tetigisti me.
 sed uidisti me. **Q**m generalis quodammodo sensus
 est uisus. **N**a & per alios quattuor sensus nomi
 nari solet. **V**elut cu dicimus. audi & uide qua
 bene sonet. olfac & uide qua bene oleat. **G**usta
 & uide qua bene sapiat. tange & uide qua bene
 taleat. **V**bique sonuit uide. **C**u uisus proprie

non negetur ad oculos pertinere. Unde hic
ipse dñs. **I**fer inquit digitū tuum. & vide ma-
nus meas. **Q**uid aliud agit quā tange & uide.
Nec tamen oculos ille habebat indigito; Ergo
siue Inuendo. siue etiā tangendo. quia uidisti
me inquit credidisti; Quāuis dici possit ita non
ausū fuisse discipulū tangere. cū se offerret
ille tangendū. **N**on enī scriptū est. & teti-
git thomas. sed uidit; **A**spiciendo tantū. siue
etiā tangendo uiderit & crediderit; **I**llud quod
sequitur. **M**agus gentiū fidē predicat. atque cō-
mendat. **B**eati qui non uiderunt. & crediderūt.
Preteriti tēporis usus est uerbis. tāquā ille qui
quod erat futurū. In sua nouerat predestina-
tione iā factū; **S**ed iam sermo iste prolixita-
te cohibendus est. donabit dñs ut de his que res-
tant alias disputemus; **DOM̄. IN OCTABAS PAS-**

ICHE. **LECTIO SĒI EVVANGĒI SĒDM̄ IOHANNĒ**
In illo. **T**homas unus ex duodecī qui dicitur di-
dimus. non erat cū eis quando uenit ih̄c. Dixe-
runt ergo alii discipuli. Vidimus dñm. & reliq̄.
ITĒ **OMELIA EIVSDĒ LEC̄ BEATI GREGORII.**
PAPE

25
Prima lectionis huius euuangelicę questio animum
pulsat. quomodo post resurrectionē corpus domi
nicū uerū fuit. quod clausis ianuis ad discipulos
ingredi potuit; **S**ed sciendū nobis est quod diuina
operatio si ratione comprehenditur. non est ad
mirabilis. nec fides habet meritū. cui humana
ratio prebet experimentū. **S**ed hec ipsa redē
ptoris nrī opera que ex se met ipsis comprehen
di nequaquā possunt. ex alia eius operatione
pensanda sunt. ut rebus mirabilibus fidē pre
beant facta mirabiliora; **I**llud em̄ corpus dñi
Intrauit ad discipulos ianuis clausis. Quod uideli
cet ad humanos oculos per natiuitatē suā clau
so exiit utero uirginis. Quid ergo mirū si clau
sis ianuis post resurrectionē suā In eternū iam
uicturus intrauit. qui mortuus ueniens non
aperto utero uirginis exiit. **S**ed quia ad illud
corpus quod uideri poterat fides incuenciū dubi
tabat. Ostendit eis protinus manus & latus; **P**alpan
dā carnē prebuit. quā clausis ianuis introduxit;
Qua in re duo mira & iuxta humanā rationē sibi
ualde contraria ostendit. **D**ū post resurrectionē

corpus suū & incorruptibile. & tamen palpabile de-
monstrauit. Nam & corrūpi necesse est quod palpa-
tur. & palpari non potest quod non corrūpit. Sed
muro modo atq; In estimabili redēptor noster & incor-
ruptibile post resurrectionē & palpabile corpus exhibu-
it. ut monstrando incorruptibile mutaret adpremiū.
prebendo palpabile formaret adfidē. Et incorrupti-
bile se ergo & palpabile demonstrauit. ut profecto esse
post resurrectionē ostenderat corpus suū. & eiusde
nature. & alterius gte; Dicit eis; Pax uobis; Sicut
misit me pater & ego mitto uos. S; Pater filiū misit.
qui hunc pro redēptione generis humani incarna-
ri constituit; Quē uidelicet immundo uenire ad pas-
sionē uoluit. sed tamen amauit filiū quē ad pas-
sionē misit; Electos uero aptos dñs non ad mundi
gaudia. sed sicut ipse missus est ad passionē immundū
mittit; Quia ergo & filius amatur a patre. & tamen
ad passionē mittitur. Ita & discipuli amantur a dño.
qui tamen ad passionē mittuntur immundo; Itaq;
dicit; Sicut misit me pater. & ego mitto uos;
Id est ea caritate uos diligo. cū inter scandala per-
secutorū mitto. quia me caritate pater diligit.

26

quē uenire ad tolerandas passiones fecit; Quāuis mit-
ti etiā iuxta naturā diuinitatis possit intellegi; **E**-
tē ipso a patre filius mitti dicitur. quo a patre genera-
tur; **N**ā quōq; sem̄ sp̄m qui cū sit coequalis patri & filio.
non tamen incarnatus est. isdem se filius mittere pro-
hibet dicens; **C**ū uenerit paraclitus quē ego mitto
uobis a patre; **S**i enī mitti solūmodo incarnari de-
beret intellegi. sēs proculdubio sp̄s nullomodo dice-
retur mitti. qui nequaquā incarnatus est; **S**ed eius
missio ipsa processio est. qua de patre procedit & fi-
lio; **S**icut itaque sp̄s mitti dicitur quia procedit.
ita & filius mitti non incongrue mitti dicitur
quia generatur; **H**oc cū dixisset. in sufflauit & di-
xit eis; **A**ccipite sp̄m sem̄; **Q**uerendū nobis est quid
est quod sp̄m sem̄ dñs noster. & semel dedit inter-
ra consistens. & semel celo presidens; **N**eque enī
alio in loco datus. sp̄s sēs aperte monstratur.
nisi cū per insufflationē percipitur. & post mo-
dū cū de celo ueniens | linguis uariis demonstra-
tur; **C**ur ergo prius in terra discipulis datur.
post modū de celo mittitur. nisi quod duo
sunt precepta caritatis. **D**ilectio uidelicet di-

& dilectio proximi; **I**n terra datur sp̄s ut diliga-
tur proximus. **I**n celo datus sp̄s ut diligatur
d̄s; **S**icut ergo est una caritas & duo pre-
cepta. Ita est unus sp̄s & duo data; **P**rius a
consuetudine d̄no in terra post modū e celo.
quia in proximi amore discitur. qualiter
perueniri debeat ad amorē d̄i; **V**nde is-
dē iohannes dicit. **Q**ui non diligit fr̄m
suū quē uidet. d̄m quē non uidet quomo-
do potest diligere. & ante quidē discipu-
lorū mentibus isdē sp̄s ^{sc̄i} in erat ad fidem
sed tamen manifesta datione non nisi
post resurrectionē datus est; **V**nde scrip-
tū est; **N**ondū em̄ erat sp̄s datus. quia nondū
erat **is̄c** glorificatus; **U**nde etiā per moysen
dicitur; **S**uxerunt mel de petra. & oleū de
firma petra; **N**eque enī quicquā tale iuxta
hystoriā legitur. si tota testamenti ueteris
series recensatur. nusquā de petra mel. nusquā
oleū ille populus suxit; **S**ed quia iuxta pauli
uocē petra erat xp̄c. m̄. et de petra
suxerunt. quia eiusdē redēptoris nr̄i facta

& miracula uiderunt; **O**leū uero de firma
 petra sūxerunt. qui effusione scī spī post re-
 surrectionē eius ungui meruerunt; **Q**uasi
 ergo infirma petra mel dedit. quando ad
 huc mortalis dñs miraculorū suorū dulcedi-
 nē discipulis ostendit; **S**ed firma petra ole-
 um fudit. quia post resurrectionē suā factus
 iam impassibilis. per afflationē spī donum
 scē unccionis emanauit; **D**e hoc oleo per
 prophetā dicit; **C**onputrescet iugū afa-
 cie olei; **S**ub iugo quippe tenebamur de-
 monice dominationis. sed uncti sumus oleo
 spī scī; **E**t quia nos grā libertatis unxit. demo-
 nice dominationis iugū putruit. **P**aulo attestan-
 te qui ait. **U**bi spī dñi. ibi libertas; **S**ciendū
 uero est. quod hi qui prius spm scm habuerunt.
 ut & ipsi innocenter uiuerent. & predicatione
 quibusdā prodesse. **I**dcirco hunc post resur-
 rectionē dñi patienter acceperunt. **U**t prodes-
 se non pauci sed pluribus possent; **V**nde & in
 hac ipsa datione spī dicitur; **Q**uorū remiseri-
 tis inquit peccata remittuntur eis. & quo.

riū retinueritis retenta sunt. **L**ibet intueri
illi discipuli ad tanta onera humilitatis uocati
ad quantum culmen glorie sint perducti;
Ecce non solū de semet ipsis securi fiunt. sed
etiā aliene obligationis potestatem relaxati
onis accipiunt; Principatū superni iudicis
sorcuntur. ut uice di quibusdā peccata reti
neant. quibusdā relaxent; **S**ic sic eos adō
decebat erigi. quantum pro dō consenserunt hu
miliari; **E**cce qui districtū di iudiciū metuit
animarū iudices fiunt. & alios dānant uel libe
rant. qui semet ipsos damnari metuebant. Horū
profecto nunc in ecclā epī locū tenent. **S**oluen
di ac ligandi auctoritatē suscipiunt. qui gradū
regiminis sorcuntur; **G**randis honor. sed gra
ue pondus istius est honoris; **D**urū quippe est.
ut qui nescit tenere moderamina uitæ suæ.
iudex uitæ fiat aliene; **E**t plerūq; contingit
ut hunc iudicii locū teneat. cui ad locū uitæ mi
nime concordat. **A**c sepe agitur. ut uel dam
net in meritos. uel alios ipse ligatos soluat;
Sepe in soluendis ac ligandis subditis suæ uolun

tatis motus. non autē causarū merita sequitur.

Vnde fit ut ipsa alligandi & soluendi potestate se pri
uet. qui hanc pro suis uoluntatibus & non pro
subiectorū moribus exercet. **S**epe fit ut erga
quēlibet proximū odio uel grā moueatur pastor.

Iudicare autē digne de subiectis nequeunt. qui in
subditorū causis sua uel odia uel grām sequunt.

Vnde recte per prophetā dicitur. **M**ortificabant
animas que non moriuntur. & uiuificabant ani
mas que non uiuunt. **N**on morientē quippe

mortificat. qui iustū dāpnat. **E**t non uicuriū
uiuificare nititur. qui reum supplicio absolue
re conatur.

Cause ergo pensande sunt. & tunc
ligandi atq; soluendi potestas exerenda. **V**iden
dū que culpa aut que sit penitencia secuta

post culpā. **U**t quos omps dñs per compunctio
nis grām uisitat. illos pastoris sententia absol
uat.

Tunc enī uera est absolutio presidentis.
cū interni arbitriū sequitur iudicis. **Q**uod

bene quidem qua triduanā mortui resurre
ctio ^{illa} significat. que uidelicet demonstrat

quia prius mortuū dñs uocauit & uiuificauit

dicens: **L**azare ueni foras; & post modū is qui uiuens
egressus fuerat a discipulis est solutus. sicut scrip-
tū est. **C**uique egressus esset qui fuerat ligatus
Institis. tunc dixit discipulis; **S**oluite eū & since
abire. **E**cce illū discipuli iā uiuentē soluunt
que magister resuscitauerat mortuū. **S**i enim
discipuli lazarū mortuū soluerent. foetore
magis ostenderent quā uirtute; **E**x qua consi-
deratione intuentū est. quod illos nos debe-
mus per pastorale auctoritate ^{et m...} soluere. quos
auctore nrm cognoscimus per suscitante grām
uiuificare. **Q**ue nimirū uiuificatio ante ope-
rationē rectitudinis. In ipsa iā cognoscitur con-
fessione peccati; **U**nde & huic ipso mortuo la-
zaro nequaquā dicitur reuiuiscere. sed ueni
foras; **O**mnis quippe peccator dū culpā suā
Intra conscienciā abscondit. Introrsus latet.
In suis penetrabilibus occultatur; **S**ed mortu-
us uenit foras. cū peccator suas nequicias spon-
te confitetur. **L**azaro ergo dicitur ueni foras;
Ac si apertō cuilibet mortuo in culpa diceret;
Cur reatū tuū Intra conscienciā abscondis.

foras iam p confessionē egredere. quia apud te interius p negationē lateſ; ueniat itaq; foras mortuus id est culpā ſuā confiteatur peccator.

Venientē uero foras ſoluant diſcipuli. ut paſtores ecclē ei poenā debeant amouere quā meruit. qui non erubuit confiteri quod fecit. **N**ec de ſolutionis ordine breuiter dixerim. ut ſub magno modamine paſtores ecclē uel ſoluere. ſtudeant uel ligare.

Sed utrū iuſte an in iuſte obliget paſtor. paſtoris ſentencia ^{tamen} gregi timenda eſt ne uſ qui ſub eſt. & cū in iuſte forſitan ligatur. ipſā obligationis ſue ſentenciā ex alia culpa mereat.

Paſtor ergo uel abſoluere indiſcretē timeat uel ligare. uſ autē qui ſub manu paſtoris eſt ligari timeat uel in iuſte. **N**ec paſtoris ſui iudiciū temere reprehendat. nec & ſi in iuſte ligatus eſt ex ipſa tūm de diſprehenſionis ſuperbia culpa que non erat. **H**ec breuiter per exceſſū diximus. ad expoſitionis ordinē redeamus.

Thomas ſatū unus ex duodecim qui dicitur didimus. non erat cū eis quando uenit ihſ. **I**ſte unus diſcipulus deſuit. reuerſus quod geſtū eſt audiuit.

audita credere rennuit. Venit iterū dñs &
non credenti discipulo latus palpandū pre
buit. manus ostendit. & ostensa suorū cic
trice uulnerū infidelitatis illius uulnus sa
nauit. **Q**uid fr̄s km̄i. quid inter hec animad
uertitis. nūquid casū gestū creditis. ut electus
discipulus tunc de esset. **P**ost autē ueniens
audiret. audiens dubitaret. dubitans palpa
ret. palpans crederet. non ob casū sed diui
na dispensatione gestū est. **E**git nāque
muro modo diuina clemencia. ut discipulus
dubitans. dū in magistro suo uulnera palpa
ret carnis. In nobis uulnera sanaret infide
litatis. **P**lus enī nobis thome infidelitas ad
fidem. quā fides credendenciū discipulorū
profuit. **Q**uia dū ille ad fidē palpando re
ducitur. nr̄a mens omī dubitatione post
posita in fide solidatur. **S**ic quippe dis
cipulū post resurrectionē suā dubitare per
misit. nec tamen in dubitatione deseruit.
Sicut ante Inauitatem suā habere mariā spon
sū uoluit. qui tamen ad eius nuptias n̄ puenit.

30

Nam ita factus est discipulus dubitans & palpans
testis uere resurrectionis. sicut sponsus matri
fuerat custos integerrime uirginitatis. Palpauit
autē. & exclamauit. **D**ñs meus. & dñs meus. Dicit
ei **ih̄c**. **Q**uia uidisti me credidisti. Cum paulus a
postolus dicat. **E**st autē fides sperandarū substan
cia rerū. argumentū non apparentū. **P**rofecto
liquet quia fides illarū rerū argumentū est que
apparere non possunt. **Q**ue & enī apparent. iam fidē
non habent sed agnitionē. **D**ū ergo uidit tho
mas. dū palpauit. cur ei dicitur. quia uidisti
me credidisti. sed aliud uidit. aliud credidit.

A mortali quippe homine. diuinitas uideri non po
tuit. **h**ominē igitur uidit. & dñm confessus est di
cens. **D**ñs meus. & dñs meus. **V**idendo ergo cre
didit. quia considerando uerū hominē hunc
dñm quē uidere non poterat exclamauit.

Latificat ualde quod dissequitur. **B**eati qui non
uiderunt & crediderunt. **I**n qua nimirū sen
tencia. nos specialiter signati sumus. qui eū
quē carne non uidimus. mente retinemus.

Nos signati sumus. sed si fidē nrām operibus se
sequimur.

Ille & em̄ uere credit. qui exercet operando quod
credit. Quo contra ^{de} his qui fidē nomine tenus reti-
nent. paulus dicit. **C**onfiteantur se nosse dñm. fac-
tus autē negant. **N**unc iacobus ait. **F**ides sine ope-
ribus mortua est. **N**unc ad beatū iob de antiquo
hoste generis humani dñs dicit. **A**bsorbebit flu-
uuium & non mirabitur. & habet fiducia quod
influat iordanis in os eius. **Q**uis est em̄ per flu-
uuium designatus. nisi humani generis fluxus.
quod uidelicet genus ab ortu ad finē defluit.
& quasi aque more usque ad cōpetentē termi-
nū ex carnis liquore percurrit. **Q**uid uero per
iordanem. nisi baptizatorū forma signatur.
quia in iordane flumine. ipse auctor redēptio-
nis nr̄e baptizari dignatus est. **R**ecte iordanis
nomine eorū multitudo exprimitur. qui in tra-
sacramentū baptismatis tenentur. **A**ntiquus
ergo hostis humani generis fluiuū absorbit.
quia a mundi origine usque ad redēptoris ad-
uentū. uix paucis electis euadentibus in uentrē
sue malicie genus humanū traxit. **D**e quo re-
cte dicitur. **A**bsorbebit fluiuū & non mirabitur.

31
quia pro magno non habet. cū infideles rapit. Sed
graue est ualde quod subditur. Et habet fiducia
quod influat iordanis in os eius. Quia post quam
infideles quosque in mundi origine rapuit ad
huc se posse suscipere etiam fideles presumit.
Nam ore pestifere per suasionis eos cotidie deuo
rant. In quibus a confessione fidei reproba uita
discordat. Hoc ergo fr̄i km̄i tota intentione
per timescite. hoc apud uos sollicita mente cogi
tate. Ecce pascalia sollempnia agimus. sed ita
uiuendū nobis est. ut per uenire ad eterna
festa mereamur. Transeunt cuncta. que tē
poraliter festiua celebrantur. Curate qui his
sollemnitatibus interestis. ne ab aeterna sollem
nitate separemini. Quid prodest inter esse festis
hominū. si de esse contingat festis angelorū. umbra
uenture sollemnitatis est sollemnitas presens. Idcirco
hanc annue agimus. ut ad illā que non est annua sed
continua perducamur. Cū hec statuto tempore gerit.
ad illius desiderium memoria nr̄a refrigatur. Frequen
tatione ergo gaudii tēporalis ad eterna gaudia mens
incalescat & ferueat. ut ex ueritate leticie per fru
atur. in patria. quod de umbra gaudii meditatur in uia.

Vitā igitur urām fratres moresq; componite. Is
qui mortis resurrexit ex morte. quā districtus
In iudicio ueniat prę uideat. **C**erte In die tre-
mendi examinis sui. cū angelis cum archangelis. cū
thronis & dominationibus. cū principatibus & potes-
tatibus apparebit. celis ac terris ardentibus. cunc-
tis uidelicet elementis In sui obsequi terrore
cōmotis. **H**unc ergo tanti pauoris iudicē ante
oculos ponite. **N**on hunc cū uenerit non timidi sed
securi uideatis. **V**imendus ergo est ne timeatur

Terror eius nos ad usum bonę operationis exerceat

Metus illius. a prauitate uitā nrām conpescat.

Mihi fr̄s credite. quia tanto tunc erimus securi
de eius presentia. quanto nunc esse sagittimus
suspecti de culpa. **C**erte si aliquis ^{ur̄m} cum
suo aduersaria causā dicaturus In medio iudicio
die crastino esset exhibendus. totā fortasse no-
ctem In somnē duceret. quid sibi dici posset.
quod obiectionibus responderet. secū sollicita
& estuante mente uersaret. **N**e me
Inueniret asperū ^{uehementē} metueret. ne apud me ap-
paret. noxius formidaret. **H**ic quis ego.
aut quid ego. nimirū non longe post futurus.

post hominē uermis. ac que post uermē puluis.

Si ergo tanta cura pertimescitur. iudiciū pulueris. qua intentione cogitandū est. qua formidine prouidendū. tante iudiciū maiestatis. sed quia sunt nonnulli qui de resurrectione carnis incerti sunt. **E**t tunc rectius docemus. si etiam cordiū urōrū questionibus occultis occurrimus. pauca nobis de ipsa resurrectionis fide loquenda sunt.

Multi & enī sicut & nos aliquando fuimus. dum carnē in putredinē ossa que in puluerē redigi per sepulchra conspiciunt reparari expuluerē carnē & ossa diffidunt. **S**ic que apud se quasi ratiocinantes dicunt. **Q**uando expuluerē homo reducitur. quando agitur ut cinis ametur. quibus breuiter respondemus. quia longe minus est dō. reparare quod fuit. quā creasse quod non fuit. **A**ut quid mirū si hominē expuluerē fecit. qui simul omā ex nihilo creauit. mirabilius nāq; est celū ac terrā ex nullis existentibus condidisse. quā ipsū hominē ex terra reparare. **S**ed cinis attenditur & incarnē redire posse desperatur. & diuine operationis uirtus comprehendī quasi ex ratione

queritur. Qui scilicet hec idcirco in suis cogitatio-
nibus dicunt. quia eis cotidiana di' miracula ex as-
siduate uiluerunt. Nam ecce in uno grano par-
uissimi seminis latet tota que nascitura est arbo-
ris moles. **C**onstituamus ergo ante oculos cuius
libet arboris mirā magnitudinē. **C**ogitemus
unde oriendo coepit. que ad tantā mole' cres-
cendo per uenit. Inuenimus procul dubio eius
originē paruissimū semen. **C**onsideremus nunc
ubi in illo paruo grano seminis latet fortitu-
do ligni. asperitas corticis saporis odorisque
magnitudo. ubertas fructuū. uiriditas foliorū.
Concretatū namq; seminis granū non est uali-
dū. **U**nde ergo processit ligni duricia. non est
asperū. unde asperitas corticis erupit. non est
saporū. unde sapor infructibus. olfactu nil
redolet. unde odor infructibus. **F**lagrat
nil in se uiride ostendit; unde foliorū uiri-
ditas exiit. **C**uncta ergo in semine simul
latent. que tamen non simul ex semine pro-
deunt. **E**x semine quippe. producitur ra-
dix. **E**x radice prodit uirgultū. ex uirgul-
tu. ortur fructus. Infructu etiā producitur

semen. Addamus ergo quia & semen latet
 In semine. Quid igitur mirū. si ossa. nervos.
 carne. capillosq; reducat expulvere. qui lignū
 fructus. folia. In magna mole arboris ex par
 uo cottidie semine restaurat. cū ergo dubi
 tans animus. de resurrectionis potencia ratio
 nem querit earū rerū ei questiones inferen
 de. sunt. que & incessanter fiunt. & tamen
 ratione comprehendi nequaquā possunt.

¶ Et dū non ualet exuisione rei penetrare.
 quod conspiciat. de promissione diuine po
 tēte credat quod audit. Illa ergo frī uobiscū
 Kmī promissa cogitate. queque cū tēpore
 transeunt. uelut iam dimissa despiciat. Ad huius
 resurrectionis glām quam in se ueritas ostendit
 tota Intentione festinate. terrena desideria
 que ab auctore separant fugite. Quia tanto
 altius ad conspectū dī omnipotentis pertingi
 tis. quanto mediatorē dī & hominū singulari
 ter amatis. Qui uiuit & regnat cū patre
 In unitate spī scī dī per omā sc̄ta sc̄torū am̄.

LECTIO SC̄I EUUAN
 GELII SECUNDUM IOHANNEM

In illo dixit ih̄s discipulis suis. Hoc est preceptū
meū ut diligatis inuicē sicut dilexi uos. & reliq̄
Cum cuncta sacra eloquia dominicis plena sint
preceptis. quid est quod de dilectione quasi
de singulari mandato dñi dicit. Hoc est prece
ptū meū ut diligatis inuicē. nisi quia omē
mandatū de sola dilectione est. & om̄a unū
preceptū sunt. quia quicquid preceptur. In so
la caritate solidatur. Ut enī multi arborū
rami ex una radice procedunt. sic multe uir
tutes ex multa caritate generantur. Nec
habet aliquid uiriditatis ramus boni operis.
si non manet in radice caritatis. Precepta ergo
dominica & multa sunt & unū. Multa per di
uersitatē operis. unū in radice dilectionis. Qua
liter autē ista dilectio si tenenda ipse insinuat.
qui in plerisque scripturę suę sententiis. & a
micos iubet diligere in se & inimicos diligere propter
se. Ille enī ueraciter caritatē habet. qui & ami
cū diligit in dō. & inimicū diligit propt̄ dñi.
Nam sunt non nulli qui diligunt proximos. sed
per affectū cognationis & carnis. Quibus ta
men in hac dilectione sacra eloquia non con

tradunt. Sed aliud est quod sponte impendi-
tur nature. aliud quod preceptis domini
cis ex caritate debetur oboediencia. Nimi-
rū & proximū diligunt. & tamen illa sublimia
dilectionis proemia non adsecuntur. quia
amorem suū non spiritalem sed carnalem impen-
dunt. Proinde cū dñs diceret. Hoc est man-
datū meū ut diligatis inuicē proximos ad-
didit. Sicut dilexi uos. Ac si aperte dicat
Ad hoc amate. ad quod amari uos. Qua in re
frī knī sollerter intuentū est. quod anti-
quus hostis dū mentē nrām ad rerū tēpo-
raliū delectationē trahit. Infirmiore con-
tra nos proximū excitat. qui ea ipsa quæ
diligimus auferre moliat. Nec curat anti-
quus hostis hec faciens ut terrena tollat.
sed ut caritatē feriat in nobis. Nā in odium
repente exardescimus. & dū foris inuicti
esse cupimus. Intus grauiter ferimur. Dū par-
ua foris defendimus. Intus amittimus maxima.
Quia dū rē diligimus tēporale. uerā amitti-
mus dilectionē. Omis quippe qui nrā tollit.

Inimicus est. Sed si odio habere coeperimus
Inimicū. intus est quod perdimus. Cū ergo
aliquid exterius a proximo patimur. contra oc-
cultū raptorē interius uigilemus. Qui nū quā
melius uincitur. nisi cū raptor exterior amat.
¶ Na quippe & sūma ^{est} probatio caritatis. si & ipse
diligatur qui aduersatur. Hinc est quod ipsa
ueritas & crucis patibulū sustinet. & tamen
ipsis suis persecutoribus affectū dilectionis in-
pendit dicens. pater ignosce illis. non enī
sciunt qui faciunt. Quid ergo mirū si inimi-
cos diligant discipuli dū uiuunt. quando &
tunc inimicos diligit magister cū occiditur.
Cuius dilectionis sūmā exprimit. cū subiungit.
Maiorē hac dilectionē nemo habet. et animā suā
ponat quis amicis suis. Mori etiā dñs pro inimi-
cis uenerat. & tamen posturū se animā pro a-
micis dicebat. Et profecto nobis ostenderet. quia
cū diligendo. lucrū facere de inimicis possumus.
etiam ipsi amici sunt qui persequuntur. Sed ecce
nos usque ad mortē nemo persequitur. Unde
ergo probare possumus. an diligimus amicos.

sed est quod in pace scē ecclē fieri debeat. Vnde
 clarescat. si persecutionis tēpore mori pro dile
 ctione ualeamus. **C**erte idē iohannes dicit. Qui
 habuerit substantiā mundi. & uiderit fratrem
 suū necesse habere & clauerit uiscera sua ab
 eo. quomodo caritas dī manet in eo. Hinc
 etiā iohannes baptista ait. **Q**ui habet duas
 tunicas. det non habenti. **Q**ui ergo tran
 quillitatis tēpore non dat. pro dō tunicam
 suā. quādam in persecutione daturus est ani
 mā suā. **V**irtus ergo caritatis ut inuicta
 sit in perturbatione. nutriatur per miseri
 cordiā in tranquillitate. **Q**uatenus omnipotenti
 dō primū discat sua impendere. & postmodū se.

Sequitur. **V**os amici mei estis. **Q**uanta est miseri
 cordia conditoris nrī. **S**erui digni non fuimus. &
 amici uocamus. **Q**uanta est dignitas hominū esse
 amicos dī. sed audistis g̃tam dignitatis. audistis
 & labore certaminis. **S**i feceritis que ego preci
 pio uobis. amici mei estis. si ea que precipio fa
 citis. **A**c si aperte dicat. **G**audetis de culmine.
 pensate quibus laboribus peruenitur ad culmen.
Certe dum filii zebedei interueniente

matre quererent. ut unus a dextris & alius a sin-^{di}
istris sedere debuissent. audierunt. Potestis bibe-
re calicē quē ego bibiturus sū. Iam locū celsitu-
dinis querebant. ad uiam illos ueritas reuocat. per
quā ad celsitudinē uenirent. Ac si dicatur. Iam
uos locus delectat celsitudinis. sed prius uia ex-
erceat laboris. Per calicē pertingitur ad ma-
iestatē. Si mens ur̄a appetit quod demulcet.
prius bibite quod dolet. Sic sic per amarū po-
culū confectionis. peruentur ad gaudiū salutis.

Iam non dicā uos seruos. quia seruus nescit quid fa-
ciat dominus eius. Vos autē dixi amicos. quia
om̄a quęcūque audiui a patre meo nota feci
uobis. Que sunt om̄a que audiunt a patre suo.
que nota fieri uoluit seruis suis. ut eos effice-
ret amicos suos. nisi gaudia interne caritatis.
nisi festa illa superne patrie. que nr̄is cotidie
mentibus per aspirationē sui amoris imprimit.
Dū em̄ audita super celestia amamus. amata iā
nouimus. quia amor ipse noticia est. Om̄a ergo
eius nota fecerit. qui a terrenis desideriis immu-
tati amoris summi facibus ardebant. Istos uero
amicos dī aspexerat propheta. cū dicebat.

Mihi autē nimis honorificati sunt amici tui dī
 Amicus enī quasi animi custos uocatur. Quia
 igitur psalmista prospexit electos dī a mundi
 huius amore separatos. custodire in mandatis
 celestibus uoluntatē dī. miratus est amicos dī
 dicens. **M**ihi autē nimis honorificati sunt. Ami
 ci tui dī. **E**t tamquā si ab eo protinus causā ho
 noris tanta nobis insinuari quereremus. ilico
 adiunxit. Nimis confortatus est principatus eorū.
Ecce electi dī carnē domant. spm̄ roborant. de
 monibus Imperant. uirtutibus coruscant. Pre
 sentia despiciunt. æternā patriā cū uoce mo
 ribus predicant. **E**tiam etiā moriendo diligunt.
 atq; ad illā per tormenta percingunt. **O**ccidi
 possunt. & flecti nequeunt. Nimis ergo con
 fortatus est principatus eorū. In ista ipsa pas
 sione qua ceciderunt in morte carnis. uideate
 quantū fuerat culmen mentis. **U**nde hoc nisi
 quia confortatus est principatus eorū. **S**ed si
 magni forsitan pauci sunt. subiunxit. **D**imume
 rabo eos & super harenā multiplicabuntur.
Totū mundū fratres aspiciete. **m**artyribus est
 plenus. **I**am pene tot qui uideamus non sumus.

quot ueritatis testes habemus. **D**ō ergo nume-
rabiles nobis super arenā multiplicati sunt.
quia quanti sint a nobis comprehendi non possunt
Sed quisquis ad hanc peruenit dignitatē. ut a-
micus uocetur dī. se se in se conspiciat. **D**ona
autē que per fecit super se. nihil suis meritis
tribuat. ne ad inimicicias erūpat. **U**nde & sub-
ditur. **N**on uos me elegistis. sed ego elegi uos
& posui uos ut eatis & fructū adferatis. & fru-
ctus uester maneat. **P**osui ad grām. **P**lanta-
ui ut eatis uolendo. fructū adferatis operan-
do. **F**atis enī uolendo dixi. quia uelle aliquid
facere mente ire est. **Q**ualē uero fructum
afferre debeant subditur. **E**t fructus uester
maneat. **O**mne quod secundū presens scdm la-
boramus. uix usque ad mortē sufficit. **M**ors
namq; interueniens. fructū nr̄i laboris
abscidit. **Q**uod uero pro æterna uita agit.
etiā post mortē seruatur. **E**t tunc appa-
rere incipit. cū laborū carnaliū fructus
coepert non uideri. **I**bi ergo illa retribu-
tio inchoat. ubi ista terminatur. **Q**uisquis
igitur iam eterna cognouit. apud eius

eius animū tēporales fructus uilescant. Tales
 fructus operemur. qui maneant. Tales fruc
 tus operemur. qui cū mors cuncta interimat.
 ipsi exordium a morte sumant. Nam quod a
 morte incipiat fructus dī. testatur propheta
 qui dicit. Cū dederit dilectis suis somnū. hec
 est hereditas dñi. Omnis qui dormit. in morte.
 perdit hereditatē. Sed cū dederit dilectis suis
 somnū. hec est hereditas dñi. quia electi dī post
 quā peruerint ad mortē. tunc inuenient here
 ditatē. Sequitur. Vt quod cūque petieritis
 patrē in nomine meo det uobis. Ecce hic di
 cit quod cūque petieritis patrē in nomine meo
 det uobis. Rursū alibi per eundē euuange
 listā dicit. Siquid petieritis patrē in nomine
 meo det uobis. Usque modo non petistis quic
 quā in nomine meo. Sic omne quod petimus
 in nomine filii. dat nobis pater. Quid est quod
 paulus ter dñm rogauit & exaudiri non me
 ruit. sed dictū est illi. Sufficit tibi gratia
 mea. Nam uirtus in infirmitate perficitur

Numquid ille tā egregius predicator in filii

non.
nomine petit. quare non accepit quod petit.
quomodo ergo uerū est. quia quicquid petierimus
in nomine filii dat nobis pater. si auferri
a se angelū satane petit ap̄t̄s in nomine
filii. & tamen quod petit non accepit.

Sed quia nomen filii in̄ est. **I**H̄C autē salua
tor uel etiā saluataris dicitur. Ille ergo
in nomine saluatoris petit. qui illud petit
quod ad uerā salutē pertinet. Nā si id quod
non expediat petitur. non in nomine ih̄u peti
tur pater. Vnde & eisdem ap̄t̄s adhuc infirman
tibus dñs dicit. Usque modo non petistis quicquā
in nomine meo. Ac si aperte diceretur. Non
petistis in nomine saluatoris. qui nescitis
querere eternā salutē. Hinc est quod pau
lus non exauditur. Quia si liberaretur a tēp
tatione. ei non proderat ad salutē. Ecce
uidemus fr̄s Km̄i. quanti multi ad sollempni
tatē martyris conuenistis. Genua flecti
tis. pectus tunditis. uoces orationis ac con
fessionis emittitis. faciē lacrimis rigatis.

Sed pensate queso petitiones ur̄as. Vide

388
te si in nomine ihu petitis. Id est si gaudia salutis eter-
ne postulatis. In domo enim ihu ihm non queritis si in
eternitatis templo in portune pro temporalibus oratis

Iccē alius in oratione querit uxore. alius petit uillam

Alius postulat ueste. Alius dari sibi postulat alimentū.

Et quidem cū hec idesunt. ab omnipotenti dō petenda sunt

Sed meminisse continue debemus. quod ex mandato.

eiusdē nr̄i redēptoris accepimus. Querite primū re-

gnū dī & iusticiā eius. & hec om̄a adicientur uo-

bis. **I**t hec utique ab ih̄v petere non est errare.

si tamen non nimie petantur. Sed adhuc quod

est grauius. alius postulat mortē Inimici. **I**unq;

quē gladio non potest. persequitur oratione

It uiuit adhuc qui maledicetur. & tamen is qui ma-

ledict. iam de morte illius reus tenetur. Iubet

autē dī ut diligatur inimicus. & tamen rogatur

dī ut occidat inimicū. Quisquis itaque sic orat.

In ipsis suis precibus contra conditorē pugnat.

Vnde & sub iude specie dicitur. Fiat oratio eius in

peccatū. Oratio quippe in peccato est. illa petere

que prohibet ipse qui petitur. **A**inc ueritas dicit.

Cum statis adorandū. remittite siquid habetis in

cordibus ur̄is. Quā uirtutē remissionis apercius

ostendimus. si unū testimoniū testamenti ueteris profe-
ramus. **C**erte cū iudea conditoris sui iusticiā culpā exi-
gentibus offendisset. prophetā suū ab oratione dñi
prohibens dicit. **N**on assumas laudē & orationē pro
eis. **S**i moyses & samuel steterint corā me. non est
anima mea ad populū istū. **Q**uid est quod inter mis-
sis relictis que tot patribus soli moyses & samuel ad
mediū deducuntur. quorū mira optinendi uirtus
ostenditur. dū nec ipsi posse intercedere dicuntur.

Ac si aperte dñs dicat. **N**ec illos audio. quos propter
magnū petitionis sue meritū minime contemno.

Quid ergo est quod moyses & samuel ceteris patribus
in postulatione preferuntur. nisi quod duo hi tan-
tummodo in cuncta testamenti ueteris serie etiam
pro inimicis suis leguntur exorasse. **U**nus a populo
lapidibus impetratur. et tamen pro lapidatore suo
dñm deprecabatur. **A**lter ex principatu deicitur.
& tamen petitus ut non exoraret. fatetur dicens.

Absit a me hoc peccatū in dño. quo minus cessem ora-
re pro uobis. **S**i moyses & samuel steterint co-
rā me. non est anima mea ad populum istum.

Ac si aperte dicat. **N**ec illos modo pro amicis au-
dio quos magne uirtutis merito orare etiam

39
pro inimicis scio; Virtus ergo uere orationis est. cel-
situdo caritatis. Et tunc quisq; quod recte petit
adipiscitur. cū eius animus in petitione nec Inimi-
ci fuscatur odio. Sed plerūq; reluctantē animū
vincimus. etiam cū pro inimicis oramus; Fundit
ōs pro aduersariis precē. sed utinā cor teneat
amore; Nam & orationē sepe Inimicis nr̄is Inpen-
dimus. sed hanc ex preceptione potius fundimus.
quā ex caritate. Nam & uitā inimicorū petimus. &
tamen ne exaudiamur timemus; Sed quia inter-
nus iudex potius mentē quā uerba considerat.
pro inimico nihil postulat quia pro eo ex carita-
te non orat; Sed ecce In nos inimicus grauius
deliquit. dāna intulit. Iuuantes lesit. Amantes
persecutus est. Retinenda hec essent. si remit-
tenda nobis delicta non essent. Aduocatus & enī
noster. precē nobis in causa nr̄a composuit &
ipse eiusdē causę iudex est qui aduocatus. Preci-
aut quā composuit. conditionē inseruit dicens.
Dimitte nobis debita nr̄a sicut et nos dimitti-
mus debitoribus nr̄is. Quia ergo ipse iudex
uenit qui aduocatus extitit. Ipse precē exau-
diuit qui fecit. Aut ergo non facientes dici

mus. dimitte nobis debita nr̄a. sicut & nos dimittimus
debitoribus nr̄is. Et nosmet ipsos hoc dicendo am-
plius ligamus. Aut fortasse hanc conditionē In o-
ratione Intermittimus. & aduocatus noster pre-
cē quā composuit. non recognoscit. at q̄ apud se
protinus dicit. Scio quid monui non est ipsa ora-
tio quā feci. Quid ergo agendū nobis est fr̄s. nisi
ut uere caritatis affectū inpendamus fr̄ibus. nulla
in corde malicia maneat. Consideret om̄s d̄s
erga proximū caritatē nr̄am. ut nr̄is inpendat
iniquitatibus pietatē suā. Mementote quod
monemur. **Dimitte. & dimittemini.** Ecce
et debetur nobis & debemus. **Dimittimus ergo**
quod debetur nobis. ut dimittatur quod debe-
tur nobis. Sed ad hec mens renititur. & uult
implere quod audit. & tamen reluctatur.
Ad martyris tūbā consistimus. qui ad celeste regnū
ex qua morte per uenerit scimus. Nos si pro
xp̄o corpus cōponimus. saltē animū uincamus;
Placatus d̄s isto sacrificio. & probat in iudicio pie-
tatis sue uictoriā pacis nr̄e. Certamen nr̄i cor-
dis aspicit. & qui post uincentes remunerat. nunc
de certantes iuuat. p̄ ihm xp̄m dñm nr̄m.

qui uiuit et regnat dñs in unitate sp̄s sc̄i per
omnia secula seculorum amen.

LEC̄ S̄C̄I EUVANGELII SC̄DM IOH̄AN

In illo. **E**rat quidā regulus. cuius filius in
firmabatur capharnaum. Hic cū audisset quia
ih̄s adueniret a iudea in galileam. abiit ad eū
et rogabat eū ut descenderet. et sanaret filiū

Lectio sc̄i euuangel̄i quā modo fr̄s audistis.
expositione non indiget. sed ne hanc tacite
preterisse uideamur exhortando potius quā
exponendo in ea aliquid loquamur. Hoc autē
nobis solūmodo de expositione uideo esse re
quirendū. Cur is qui ad salutē petendā uene
rat audiuit. Nisi signa & prodigia uideritis.

Qui enī salutē querebat filio. procul dubio
credebat. Neque enī ab eo querebat salutē. quē
non crederet saluatore. Quare ergo dicitur nisi
signa & prodigia uideritis non creditis. qui ante
credidit quā signa uideret. sed memento te quid
petit. & aperte cognoscitis. quia infide dubita
uit. Poposcit nāq; ut descenderet. et sanaret

filium eius. **C**orporale ergo presenciam dñi que-
rebat. qui per spm̄ nusquam de erat. **M**inus ergo
M in illo credidit. quem non putauit posse salutem
dare. nisi presens esset & corpore. **S**i enim perfe-
cte credidisset. profecto sciret. quia non esset
locus. ubi non esset dñs. **E**x magna ergo parte
diffusus. qui uirtutem non dedit maiestati sed
presencie corporali. **E**t salutem itaq; filio pe-
tit. & tamen infide dubitauit. **Q**uia eum
ad quem uenerat. & potentem credidit. & tamen
moriens filio esse absentem putauit. **S**ed dñs
rogatur ut uadat. quod non desit ubi inuitatur.
indicat solo iussu. salutem reddit. qui uoluntate omnia crea-
uit. **D**icit ei ihc. *vade.*
ut. **Q**ua in re hoc est nobis sollerter intueendum.
quod sicut euangelista alio testante didicimus.
centurio ad dñm uenit dicens. **D**ñe puer meus
iacet in domo paralyticus. & male torquetur.
Qui a ihu protinus respondetur. **E**go ueniam. &
curabo eum. **Q**uid est quod regulus rogat ut ad
eius filium eius filium ueniat. & tamen ire corpora-
liter recusat. **A**d seruū uero centurionis non inui-
tatur. & tamen corporaliter ire pollicetur.

41

Reguli filio per corporalem presenciam non dignatur ad esse. centurionis seruo non dedignatur occurrere. **Q**uid est hoc nisi quod superbia nra retunditur. qui in hominibus non naturam qua ad imaginem di facti sunt. sed honores & diuicias ueneramur. **C**umq; pensamus que circa eos sunt. negligimus pensare quod sunt. Redemptor uero nri ut ostenderet quia que alta sunt hominibus. scilicet despicienda sunt. Et que despecta sunt hominibus. scilicet despicienda non sunt. **A**d filium reguli ire noluit. ad seruum uero centurionis ire paratus fuit.

Increpata est ergo superbia nra. que nescit pensare homines. **P**ropter homines. sola ut diximus. que circumstant hominibus pensant. Naturam non aspiciunt. honorem di in hominibus non cognoscunt. ^{lameo.} **E**cce ire non uult filius di ad filium reguli. & tamen ire paratus est ad salutem serui. **C**erte si nos quispiam seruus rogaret ut ad eum ire deberemus. protinus nobis nra superbia in cogitatione tacta responderet dicens.

Non eas. quia temet ipsum degeneras. honor tuus despicitur. locus uilescit. **E**cce de celo uenit. qui seruo occurrere in terra non despicit. & tamen humiliari

In terra contempnimus qui de terra sumus. Quid
uero uilius quid esse despectus potest quā seruare ho
norē apud homines & interni testis oculos non time
re. unde ipse dñs dicit. Vos estis qui iustificatis uos
corā hominibus. dñs autē nouit corda urā. Quia quod
hominibus altū est abhominabile est apud dñm.

Notate fr̄s. notate quod dicitur. Si em̄ quod homi
nibus altū est abhominabile est apud dñm. Cogitatio
cordis nr̄i tanto apud dñm in imo est. quanto homi
nibus in alto est. Et humilitas cordis nr̄i tanto
apud dñm in alto est. quanto hominibus in imo.

Despiciamus ergo siquid boni gerimus. nulla nos nr̄a
inflet operatio. non rerū habundantia non gl̄a
extollat. Si quibuslibet ex bonis affluentibus intu
mescimus. dō despecti sumus. Quo contra psalmista
de humilibus dicit. Custodiens paruulos dñs. quia
paruulos humiles appellat. Post quā sententiā pro
tulit. consiliū illius subiungit. Nā quasi querimus.
quid ipse ad hęc faceret adiunxit. Humiliatus sū &
liberauit me. ^{Cog nouit} Hęc ergo fr̄s cogitate. hęc tota in
tentione pensate. Nolite ergo in proximis ur̄is bona
mundi huius uenerari. hęc propt̄ dñm honorate

In hominibus quibus tamen commissi non estis. quod facti sunt ad imaginem dī. Quod tunc proximis uere seruatis. si apud uosmet ipsos prius in corde non tumescitis. Nam qui se adhuc pro rebus transitoris extollit. nescit in proximo uenerari quod maneat. Nolite ergo in uobismet ipsis pensare quod habetis. sed quid estis. +
Ecce mundus qui dicitur fugit. Sei isti ad quorū tumētia consistimus florentē mundū mentis despectu calcauerunt. Erat uita longa salus continua. opulencia in rebus. fecunditas in propagine. tranquillitas in diurna pace. Et tamen cū in se ipso floreret. iam in eorū cordibus mundus aruerat. Ecce iam in se ipso mundus aruit. Et ad huc in nrīs cordib; floret. ubiq; mors. ubiq; luctus. ubiq; dissolutio. undiq; percutimur. undiq; amaritudinib; replemur. Et tamen ceca mente. carnalis concupiscencie ipsā eius amaritudines amamus. fugientē sequimur. labenti in heremus. Et quia labentē retinere non possumus. cū ipso labimur quē cadentē tenemus. Aliquando nos mundus retraxit ad dō. nunc tantis plagis plenus est. ut ipse nos mundus mittat ad dīm. Pensate ergo quā nulla sunt que tēporaliter currunt

finis tēporaliū ostendat. Quā nihil est quod
transire possit. casus rerū indicet. Quia res
transiens. & tunc proprie nihil fuit cū stare
uidetur. Nec ergo fr̄s km̄ sollicita consideratio
ne pensate. In aeternitatis amore cor figite.
ut dū terrena culmina adipisci contēpnitis. per
ueniatis ad gl̄tam quā per fidē tenetis. p̄ dnm̄
nr̄m ih̄m xp̄m qui uiuit & regnat d̄s cū patre
in unitate sp̄s sc̄i p̄ om̄a sc̄ta sc̄torū amen.

IN ASCENSA DNI.

LECT. SCI EVVANGI. SEDON MARCV

I N I H O E untes in uniuersū mundū. p̄dica
te euuangelīū om̄i creature. Qui crediderit
& baptizatus fuerit. saluus erit. Et reliq̄

OMEL. BEATI GREGORII PAP. DE EADĒ. LECT.

Quod resurrectionē dominicā discripti tarde
crediderunt. non tā illorū infirmitas.
quā nr̄a ut ita dicā futura infirmitas fuit.

Ipsa nāq; resurrectio illis dubitantibus p̄ multa argu
menta monstrata est. Que dū nos legentes agnosce
mus. quid aliud quā de illorū dubitatione solida
mur. **O**mus enī mihi maria magdalene prestet.

que cicus credidit. quā thomas qui diu dubitauit
Ille & enī dubitando uulnerū cicatrices tetigit. &
de nrō peccore dubitantis uulnus amputauit.

Ad infinuandā quoq; ueritatē dominice resurrecti
onis notandū nobis est quod lucas referat dicens.

Conuescens precepit eis ab hierosolimis ne discede
rent. Et post pauca **V**identibus illis eleuatus
est. & nubes suscepit eū ab oculis eorū. **N**otate

uerba. **signate mysteria** **C**onuescens eleuatus
est. comedit & ascendit. **U**t uidelicet per ef
fectū commestionis ueritas patesceret carnis.

Marcus uero priusquā celū ascendat dñs. eū de cor
dis atq; infidelitatis duricia increpasse discipu
los memorat. **Q**ua in re quid considerandū est.

nisi quod idcirco dñs tunc discipulos increpauit.
cū corporaliter reliquit. ut uerba que recedens
diceret. In corde audientū artius impressa remane
rent. **I**ncrepata igitur eorū duricia. quid ammo
nendo dicāmus ^{audiamus} **E**untes in mundū uniuersū. prædi

cate euuangelū omni creature. **N**ūquid fr̄ mei
sc̄m euuangelū uel insensatis rebus uel brutis
animalibus fuerat prædicandū. ut de eo discipulis

Sicut ~~omnis creatura~~ dicatur · predicare euuangelium · omni creature
Nomine signatur homo · Sunt namque lapides · sed
nec uiuunt nec sentiunt · Sunt herbe & arbuta
uiuunt quidem sed non sentiunt · **V**iuunt dico non
per animam · sed per uiriditatem · Quia & paulus dicit ·
Insipiens tu quod seminas non uiuificatur · nisi pri
us moriatur · **V**iuat ergo quod moritur ut ui
uificetur · **L**apides itaque sunt sed non uiuunt
Arbuta enim sunt · uiuunt sed non sentiunt ·
Bruta enim animalia sunt · uiuunt sentiunt · sed
non discernunt · **A**ngeli & enim sunt · uiuunt sen
tiunt & discernunt · **O**mnes autem creature · ali
quid habet homo · **H**abet namque commune esse
cum lapidibus · uiuere cum arboribus · sentire cum
animalibus · **I**ntelligere cum angelis · **S**i igitur
~~habet~~ habet aliquid commune cum omni creatura
homo · iuxta aliquid omnis creatura ^{est} homo · **O**mni
creature predicatur euuangelium · cum soli homi
ni predicatur · **Q**uia ille uidelicet docetur · pro
pter quem in terra cuncta creata sunt · & a quo
omnia per quandam similitudinem aliena non sunt ·
Potest etiam omnis creature nomine · omnis natio

gentium designari. Antea & enim dictum fuerat.
In uiam gentium ne abieritis. Nunc autem dicitur.

Predicete omni creature. **U**t scilicet prius a iudea
apostolorum repulsa predicatio tunc nobis in adiutorium
fieret cum hanc illa ad damnationis sue testimonium su-
perba reppulisset. Sed cum discipulos ad predicandum ue-
ritas mittat. quid aliud in mundo facit. nisi grami-
na seminis aspergit. & pauca gramina mittit in
semine. ut multarum messium fruges recipiat ex nostra
fide. Neque & enim in uniuerso mundo tanta fidelium
messis exurgeret. si de manu domini super rationale
terram illa electa grana predicantium non uenissent.

Sequitur. Qui crediderit & baptizatus fuerit. saluus erit.

Qui uero non crediderit condepnabitur. **P**ortasse unus
quisque apud semet ipsum dicat. Ego iam credidi. sal-
uus ero. **U**erum dicit. si fide operibus tenet. **V**era et
enim fides est. que in hoc quod uerbis dicit. motibus
non contradicit. **H**inc est enim quod de quibus falsis fi-
delibus paulus dicit. Qui confitentur se nosse dominum.
factis autem negant. **H**inc iohannes ait. Qui dicit se
nosse dominum & mandata eius non custodit. mendax est.
Quod cum ita sit fidei nostre ueritatem. in uite nostre confi-

deratione debemus agnoscere. **T**unc enim ueraciter fideles sumus. si quod uerbis promittimus. operibus implemus. **I**ndie quippe baptismatis. omnibus nos antiqui hostis operibus atque omnibus pompis abrenunciare promisimus. **I**taque unusquisque uerum ad considerationem mentis oculos reducat. & si seruat post baptismum. quod ante baptismum spondit. certus iam quia fidelis est gaudeat. **S**ed ecce quod promisit. minime seruauit. **A**d exercenda praua opera. ad concupiscendas mundi pompas dilapsus est. uideamus ut si iam scit plangere quod errauit. **A** pud misericordem namque iudicem. nec ille fallax habebitur. qui ad ueritatem reuertitur. et iam postquam mentitur. **Q**uia omnipotens deus dum libenter nostram poenitentiam suscipit. ipse suo iudicio hoc quod errauimus abscondit. **S**igna autem eos qui credituri sunt haec sequentur. **I**n nomine meo demonia eicient. linguis loquentur nouis. serpentes tolerant. **E**t si mortiferum quid biberint. non eis nocerit. **S**uper egros manus imponent. & bene habebunt. **N**umquid nam fratres mei quia ista signa non factis. minime credidistis. sed haec necessaria in

49
exordio eccle fuerunt. **V**t enī ad fidē cresceret
miraculis fuerat nutrienda. **Q**uia & nos cū arbuta
plantamus. tādū eis aquā fundimus. quo usque ea in
terra conualuisse uideamus. **A**t si semel radicem
fixerint. irrigatio cessabit. **H**inc est enī quod
paulus dicit. **L**ingue in signo sunt fidelibus sed
infidelibus. **H**abemus de his signis atq; uirtutibus
que ad huc subtilius considerare debemus. **S**cā quippe
ecclesia cotidie spiritaliter facit. quod tunc per
aptos corporaliter faciebat. **N**am sacerdotes eius cum
per exorcismi grām manū credentibus imponunt.
& habitare malignos sp̄s in eorū mente contradicunt.
Quid aliud faciunt. nisi demonia eiciunt. & fideles quiq;
qui iam uitae ueteris secularia uerba derelinquunt.
Scā autē mysteria insonant. conditoris sui laudes & po
tenciā quantum preualent narrant. quid aliud faciunt.
nisi nouis linguis loquuntur. qui dū bonis suis exhor
tationibus maliciā de alienis cordibus auferunt. ser
pentes tollunt. **E**t dū pestiferas suasiones audiunt.
sed tamen ad operationē prauā minime pertrahunt.
mortiferū quidem est quod bibunt. sed non eis no
cebit. **Q**ui quotiens proximos suos in bono opere

infirmari conspiciunt. dū eis tota uirtute con-
currunt. et exemplo sue operationis illorū ui-
tā roborant. que in propria actione titubabāt.
quid aliud faciunt. nisi super egros manus impo-
nunt. ut bene habeant. que nimirū miracula
tanto maiora sunt. quanto spiritalia. **T**anto
maiora sunt. quanto per hoc non corpora. sed
aīe suscitantur. **H**ec itaque signa fr̄s Km̄i auctore
dō si uultis facitis. **E**x illis enī exterioribus si-
gnis. optineri scā uita ab hec operantibus non
ualet. **N**am corporalia illa miracula ostendunt
aliquando sc̄itate. non autē faciunt. **H**ec autē
spiritalia que aguntur in mente uirtutē uite
non ostendunt sed faciunt. **I**lla habere. & mali
possunt. istis autē perfrui nisi boni non possunt.
Vnde de quibusdā ueritas dicit. **M**ulti dicent mihi
in illa die. dñe dñe. nonne in nomine tuo pro-
phetauimus. & in tuo nomine demonia eicimus. & in
tuo nomine uirtutes multas fecimus. & tunc con-
fitebor illis. quia nūquā noui uos. **D**iscedite ame
qui operamini iniquitatē. **N**olite ergo fr̄s Km̄i
amare signa. que possunt cū reprobis haberi

46
cōmuna. Sed hec que modo diximus caritatis atq;
pietatis miracula amate. que tanto securiora sunt.
quanto et occulta. et de quibus apud dñm eoma
ior fit retributio. quo apud homines minor est
gloria. Sequitur. Et dñs quidē ihc postquā locu
tus est eis assumptus est in celū. & sedit adextris
di. In ueteri testamento cognouimus. quod he
lias sit raptus in celū. Sed aliud est celū aeriū
aliud ætheriū. Celū quippe aeriū terre est pro
ximū. Vnde et aues celi dicimus. quia eas in aera
uolitare uidemus. In celū quippe aeriū helias sub
leuatus est. ut in secreta quadā terre regione
repente duce^{re}ntur. ubi in magna iam carnis &
sp̄s quiete uiueret. quo usque ad finē mundi rede
at. et mortis debitū soluat. Ille enī mortē distu
lit non euasit. Redēptor autē noster quia non dis
tulit superauit. Eamq; resurgendo confituit.
& resurrectionis sue g^lam ascendendo declara
uit. Notandū quoq; est. quod helias legitur
in curru ascendisse. Ut uidelicet aperte mon
straretur. quia homo purus adiutorio egebat
alieno. Per angelos quippe illa facta [&] ostensa sunt

ad iumenta. quia nec ad celū quidē aeriū per se
ascendere poterat. quē nature sue infirmitas
grauabat. Redēptor autē noster non curru
non angelis subleuatus legitur. quia is qui fe
cerat om̄a. nimirū super om̄a sua uirtute fere
batur. Illo enī reuertebatur. ubi erat. & inde
rediebat. ubi remanebat. **Q**uia cū per humani
tate ascenderet in celū. per diuinitate suā & ter
rā pariter continebat & celū. **S**icut autē ioseph
a fr̄ibus uenditus. redēptoris nr̄i uenditionē fi
gurauit. **S**icut enoch translatus. at q̄ ad celū
aeriū helias subleuatus ascensionē dominicam
designauit. **A**scensionis ergo sue dn̄s pre
nuntios & testes habuit. unū ante legē alium sub lege.
ut quandoq̄ ueniret ipse. qui ueraciter celos pene
trare potuisset. **V**nde & ipse ordo in eorū quoq̄
utorūq̄ subleuatione. per quedā incrementa
distinguitur. **N**ā enoch translatus. helias uero
ad celū subuectus esse memoratur. **U**t ueniret
post modū. qui nec translatus nec subuectus celū
aetheriū sua uirtute penetraret. **Q**ui nobis in
se credentibus. quia carnis quoque mundiciam

47

largiretur. & sub eo per incrementa tēporū uir-
tus castitatis excreseceret. In ipsa quoq; eorū trans-
lacione qui ascensionē dominicā ut uidelicet fa-
mulī designauerunt. & in ipso qui ad celū ascen-
dit dñs ostendit. **N**ā enoch quidem uxore & fi-
lios habuit. helias uero neque uxore neque filios
legitur habuisse. pensate ergo quomodo per
incrementa creuerit mundicia scitatis. quod &
per translatos famulos. et per ascendētis dñi
personā patenter ostenditur. **T**ranslatus nāq;
est enoch. & per coitū genitus & per cohitū
generans. Raptus est helias per coitū genitū.
sed non iā per coitū generans. **A**ssumptus est
uero dñs neq; per coitū generans. neq; per coi-
tū generatus. **C**onsiderandū uero nobis est. quid
est quod marcus ait. sedit a dextris di. & stephanus
dicit. uideo celos apertos & filiū hominis stantē
a dextris di. **Q**uid est quod marcus hunc sedentē
stephanus uero stantē se uidere testatur. **S**ed sci-
tis fr̄s quia sedere iudicantis est. stare uero pu-
gnantis uel adiuuantis. **Q**uia igitur redēptor
noster assumptus in celū & nunc om̄a iudicat. &

ad extremū iudex omnium ueniet. Hunc post
assumptionē marcus sedere describit. quia post
ascensionis sue glām iudex in fine uidebitur.

Stephanus uero in laboris certamine positus stan-
tē uidit. quē adiutorē habuit. Quia iste in terra
persecutorū in fidelitatē uinceret. pro illo de ce-
lo illius gratia pugnauit. Sequitur. Illi autem
profecti predicauerunt ubiq; Dño cooperante
& sermonē confirmante signis. Quid in his consi-
derandū est. quid memorie cōmendandū. nisi
quod pręceptū oboedientia. oboedienciā uero
signa secuta sunt. Sed quia auctore dō breuiter
lectionē euuangelicā exponendo transcurrimus
restat ut aliquid de ipsa consideratione tante
sollēnitatis dicamus. Hoc autē nobis primum
querendū est. quid nā sit quod nato dño appa-
ruerunt angeli & tamen non leguntur in
albis uestibus apparuisse. Ascendente autē
dño. missi angeli in albis leguntur uestibus
apparuisse. Sic & enī scriptū est. Videnti-
bus illis eleuatus est. et nubes suscepit eum
ab oculis eorū. Cūq; intuerentur in celum

eunte illū. ecce duo viri steterunt iuxta il-
 los in uestibus albis. In albis autē uestibus gau-
 diū & sollēnitas mentis adtenditur. Quid est er-
 go quod nato dño non in albis uestibus. Ascendente
 autē dño in albis uestibus apparent. nisi quod
 magna tunc sollēnitas facta est. cū celū dī homo
 penetrauit. quia nascente dño uidebatur diui-
 nitas humiliata. Ascendente uero dño est huma-
 nitas exaltata. Albe & enī uestes. exaltationi
 magis congruunt. quā humiliacioni. In assūptio-
 ne ergo eius angeli in albis uestibus uideri de-
 buerunt. quia qui in natiuitate sua apparuit
 dī humilis. in ascensione sua ostensus est homo
 sublimis. Sed hoc nobis magnopere frī kmī
 in hac sollēpnitate pensēdū est. quia deletū
 est hodierna die cyrografum dā nationis
 nrē. mutata est sententia corruptionis nrē.
 Illa enī natura cui dictū est. terra es. & in ter-
 rā ibis. hodie in celū it. Pro hac ipsa namq;
 carnis nrē subleuatione. per figurā beatus
 iob dnm auē uocat. Quia enī ascensionis eius
 mysteriū. iudeā non intellegere conspexit.

de infidelitate eius sententiā protulit dicens;
Semita ignorauit auis. Auis enim recte appellatus
est dñs. quia corpus carneū ad ethera librauit.
Quius auis semita ignorauit. quisquis eū ad celum
ascendisse non credidit. De hac sollēnitāte per
psalmitā dicitur. Eleuata est magnificencia tua
super celos. De hac rursus ait. Ascendit dñs in iubi
latione. & dñs in uoce tubæ. De hac iterū dicit.
Ascendens in altū. captiuā duxit captiuitatē. dedit do
na hominibus. Ascendens quippe in altū. captiuam
duxit captiuitatē. quia corruptionē nrām uirtu
te sue in corruptionis absorbit. Dedit uero do
na hominibus. quia misso de super spū. alii uero ser
monē sciencie. alii grām uirtutū. alii grām cura
tionū. alii genera linguarū. alii inter prelatio
nē sermonū tribuit. Dedit ergo dona hominibus.
De hac ascensionis grā. etiā abacuc ait. Eleuatus est
sol. & luna stetit in ordine suo. Quis enim solis nomi
ne. nisi dñs. & que lune nomine. nisi ecclā designa
tur. Quo usque enim dñs ad celos ascendit. scā eius
ecclā aduersa mundi omnimodo formidabit. At
postquā eius ascensione roborata est. aperte pre

dicant quod occulte credidit. **E**leuatus est ergo
sol. & luna stetit in ordine suo. quia cū dñs celū
petit. scā eius ecclā in auctoritate predicauit.

Hinc eiusdē ecclē uoce per salomonē dicitur. Ecce
iste uenit saliens in montibus. & transiliens colles

Considerauit nāq; tantorū operū culmina. & ait.

Ecce iste uenit saliens in montibus. Veniendo
quippe ad redēptionē nrām. quosdā ut ita dixē
rim saltus dedit. **V**ultis fr̄s km̄i ipsos eius saltus
agnoscere. de celo uenit in uterū. **D**e utero
uenit in presēpiū. **D**e presēpio uenit in cruce.

De cruce uenit in sepulchrū. **D**e sepulchro rediit
in celū. **E**cce ut nos post se currere faceret

quosdā pro nobis saltus manifestata per carnē ue
ritas dedit. **Q**uia exultauit ut gigas ad curren
dā uia. ut nos ei ex corde diceremus. **T**rahe me
post te. curremus. In odore unguentorū tuorū

Unde fr̄s km̄i oportet. ut illuc sequantur corde.
ubi eū corpore ascendisse credimus. **D**esideria
terrena fugiamus. nihil nos iā delectet hūmā
nis. qui patrē habemus in celis. **E**t hoc nobis ma
gnopere perpendū est. quia is qui placidus

ascendit. terribilis redit. Et quicquid nobis cū man-
suetudine precepit. hoc a nobis cū districtione ex-
iget. Nemo ergo indulta penitencie tēpora
paruipendat. nemo curā sui dū ualet agere ne-
glegat. Quia redēptor noster tanto tunc in iudi-
ciū districtior ueniet. quanto nobis ante iudi-
ciū magnā penitenciā prerogauit. Hęc itaque
fr̄i uobiscū agite. hęc in mente sedula cogitati-
one uersate. Quāuis adhuc rerū perturbacioni-
bus animus fluctuet. iam tamen spei ur̄e ancho-
ram in eternā patriā figite. Intentionē men-
tis in uera luce solidate. Ecce ad celū ascendis-
se dñm audiimus. Hoc ergo seruemus in me-
ditatione. quod credimus. Et si adhuc hic te-
nemur infirmitate corporis. sequamur tamen
eū passibus amoris. Non autē deserit desideriu
nr̄m. ipse qui dedit ih̄s xp̄c dñs noster. qui uiuit
& regnat cū patre in unitate sp̄s sc̄i d̄s per om̄a
sēcula sētorū amen.

LECT SEI EVVANGELII SEDON IOHANNĒ

Imitto tepr̄. dixit ih̄s discipulis suis. Siquis diligit
me sermonē meū seruabit. Et pater meus

50
diliget eū & ad eū ueniemus & mansione apud eū
faciemus. & cetera. **IT. OMNE LECT. EIVSDEM.**

LIBET FR. KMI EUANGELICE UERBA LECTIONIS SUB
BREUITATE TRANSCURRERE. UT POSTEA DIUCIUS LICE
AT IN CONTEPLATIONE TANTE SOLLENNITATIS IMMORARI.

Hodie naq; sps scs repentino fontu super discipulos uenit
mentes q; carnaliu in sui amore permutauit. Et fo
ris apparentibus igneis linguis. Intus facta sunt
corda flāmaria. Quia dū dñm in ignis uisione sus
cipiunt. per amorē suauiter arserunt. Ipse naq;
scs sps. amor est. Vnde & iohannes dicit. Dñs ca
ritas est. Qui ergo mente integra dñm desi
derat. profecto iam habet quē amat. Neque
enī quisquā posset dñm diligere. si eū quē diligit
non haberet. Sed ecce si unus quisque urm̄ requi
ritur an diligat dñm. tota fiducia & secura mente
respondet. diligo; In ipso autē lectionis exordio
audistis. quod ueritas dixit. Siquis diligit me ser
monē meū seruabit. Probatio ergo dilectionis
exhibitio est operis. Hinc in epistola sua isdem
iohannes dicit. Qui dicit quia diligo dñm & man

data eius non custodit. mendax est. Vere enim di-
ligimus si ad mandata eius a nostris nos uoluptatibus
coartamur. Nam qui adhuc per illicita deside-
ria diffluit. profecto dominum non amat. quia ei
in sua uoluptate contradicit. Et pater meus
diliget eum. & ad eum ueniemus. & mansionem a-
pud eum faciemus. Pensate fratres karissimi quanta sit
ista sollemnitas. habere in cordis hospicio aduen-
tum dei. Certe si domum uestram quisquam diues ac
prepotens amicus intraret. omni festinancia
domus tota mundaretur. ne quid fortasse es-
set. quod oculos amici intrantis offenderet.
Tergeat ergo sordes prauis operibus. qui deo preparat
domum mentis. Sed uidete quid ueritas dicat. Ve-
niamus & mansionem apud eum faciemus. In quorunda-
& enim corda uenit. & mansionem non facit. quia per
conpunctionem quidem dei respectum percipiunt.
sed temptationis tempore hoc ipsum quod conpuncti
fuerant obliuiscuntur. Sic quod ad perpetranda
facinora redeunt. ac si hec minime planxissent.
Qui ergo dominum uere diligit. qui eius mandata cu-
stodit. In eius corde dominus & uenit & mansionem facit.

quia sic eum diuinitatis amor penetrat ut ab hoc
 amore tēptationis tēpore non recedat. **I**lle ergo
 uere amat. cuius uidelicet mente delectatio pra
 ua ex consensu non superat. **N**am tanto quisque a
 superno amore disiungitur. quanto inferius delecta
 tur. **V**nde & adhuc subditur. **Q**ui non diligit me
 sermones meos non seruat. **A**d uosmet ipsos ergo
 fr̄s km̄i interioribus redite. si uere amatis d̄m exqui
 rite. **N**ec tamen sibi aliquis credat. quicquid sibi
 animus sine operis attestacione responderit. **D**e di
 lectione conditoris lingua mens & uita requiratur.

Nūquā dī amor est ociosus. operatur enī magna
 si est. **S**i uero operari rennuit. amor non est.

Et sermonē quē audistis non est meus. sed eius
 qui misit me patris. **S**citis fr̄s km̄i quia ipse lo
 quitur. unigenitus filius uerbū patris est. **E**t quia
 se ipsū loquitur. ideo sermonē quē loquitur filius.
 non est filii. sed patris. quia ipse filius uerbū est patris.

Et locutus sū uobis. apud uos manens. **Q**uando non
 maneret apud eos. qui ascensurus celum promittit
 dicens. ecce ego uobiscū om̄ibus diebus usque ad con
 sumationē seculi. **S**ed uerbū incarnatū & manet
 & recedit.

Recedit corpore. manet diuinitate. Apud eos ergo
tē mansisse perhibet. quia qui inuisibili semp pote
state pre erat corporali iam uisione recedebat.

Paraclitus autē sp̄s sc̄i quē mittet pater in nomi
ne meo. ille uos docebit om̄a & suggerit uobis
om̄a quecūq; dixero uobis. **N**ostis plurimū fr̄i
mei. quod greca locutione paraclitus. latina
aduocatus dicitur uel consolator. **Q**ui idcirco
aduocatus dicitur. quia pro errore delinquen
tū. apud iusticiā patris interuenit. **Q**ui unius
substantie cū patre & filio exorare pro delin
quentibus perhibetur. quia eos quos repleuerit
exorantes facit. **U**nde & paulus dicit. **I**pse enī
sp̄s postulat pro nobis gemitibus inenarrabili
bus. **M**inor uero est qui postulat. quā qui po
stulatur. **Q**uomodo ergo sp̄s postulare dicitur
qui minor non est. sed ipse sp̄s postulat. quia
ad postulandū eos quos repleuerit inflamat.
Consolator autē isde sp̄s uocatur. quia de peccati
perpetratione merentibus. dū spem uenię pre
parat ab afflictione tristitię mentē leuat.
De quo recte promittitur. **I**pse uos docebit om̄a

Quia nisi isdem sp̄s adsit cordi audientis. otiosus est sermo loquentis. Nemo ergo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intellegit. Quia nisi intus sit qui doceat. doctoris lingua exterius in uacuum laborat. Ecce unā loquentis uocē om̄s pariter auditis. nec tamen pariter sensū audite uocis percipitis.

Cū ergo uox dispar non sit. cur in cordibus ur̄i dispar est uocis intellegentia. nisi quia per hoc quod uox loquentis cōmuniter ammonet. Est magister interior. qui de uocis intellegentia quosdam specialiter docet. De hac unctione sp̄s. rursus per iohannē dicitur. Sicut unctio eius docet uos de om̄ibus. Per uocē ergo non instruitur.

quando mens per sp̄m non ungitur. Sed cur ista de doctrina hominū loquimur. quando & ipse conditor non ad eruditionē hominis loquitur. si eidem homini per unctionē sp̄s non loquatur. Certe cam priusquā fratricidiū opere perpetraret. audiuit.

peccasti. quiesce. Sed quia exigentibus culpis suis uoce est ammonitus non unctione. audire di uerba potuit. sed reseruare contempsit. Requirendū uero nobis est. cur de eodē sp̄u dicat. suggeret.

nobis omnia cum suggerere esse solet minoris
Sed quia suggerere^{re} aliquando dicimus subministra
re. inuisibilis spiritus suggerere dicitur. non quod
nobis scientiam ab imo inferat. sed ab occulto.

Pacem meam relinquo uobis. pacem meam do uobis.
Hic relinquo. illic do. **S**equentibus relinquo.
illuementibus do. **E**cce fratres karissimi uerba sacre
lectionis sub breuitate transcurramus. nunc
in contemplatione tante sollempnitatis animum
transferamus. **S**ed quia cum locutione euuan
gelica uobis est etiam actu aptorum lectio re
citata. ex ea ergo aliquid in usum nostre conte
plationis trahamus. **A**udistis et enim quia
spiritus sanctus super discipulos in igneis linguis apparuit.
omniumque linguarum scientiam dedit. **Q**uid scilicet hoc
miraculo designans. nisi quod sancta ecclesia eodem spiritu re
pleta. omnium gentium erat uoce locutura. **Q**ui uero
contra dominum turres edificare conati sunt. comuni
ter unius lingue perdidit. **I**n his autem qui dominum ha
milter metuebant. lingue omnes uice fuit. **H**ic er
go humilitas uirtutem meruit. illic superbia con
fusionem. **S**ed querendum nobis est. cur spiritus sanctus patri

& filio coeternus in igne apparuit. **C**ur in igne
 simul & linguis. cur aliquando in colūba. **A**liquan
 do uero in igne monstratur. cur super unigenitū
 filiū apparuit in colūbe specie. & super discipulos
 in igne. Ita ut neq; sup dñm ueniret in igne. neq;
 sup discipulos monstraretur in colūba. **P**er quat
 tuor itaq; hec que proposuimus redeamus soluendo

Patri nāq; & filio coeternus sp̄s in igne monstratur.
 quia incorporeus & ineffabilis atq; inuisibilis ignis
 est d̄s. attestante paulo. **D**̄s noster ignis consumens
 est. **D**̄s quippe ignis dicitur. quia per hunc pec
 catorū rubigo consumitur. **D**e hoc igne ueritas
 dicit. **I**gnē ueni mittere in terrā. **E**t quid uolo nisi
 ut ardeat. **T**erra em̄ uocata sunt corda terrēna

Que dū semp infimas cogitationes in se congerunt.
 a malignis sp̄ibus conculcantur. **S**ed ignē dñs in ter
 rā mittat. cū a flatu sc̄i sp̄s cor carnaliū inflamat.

Terra itaque accenditur. cū cor carnale in suis prius uolupta
 tibus frigidū relinquunt concupiscencias presentis sc̄i. &
 ardet per amorē d̄i. **B**ene ergo in igne apparuit sp̄s.
 qui ab om̄i corde quod replet corpore frigoris excucit.
 & hoc in desiderio sue eternitatis accendit. **I**n ignis autē

linguis monstratus est quia isdē sp̄s coe'ter nus est filio
Et maximā cognitionē habet lingua cū uerbo. **U**erbu
quippe patris filius. **E**t quia una est sp̄s & uerbi sub
stantia. isdē sp̄s monstrari debuit in lingua. **V**el cer
te quia per linguā procedit uerbu. in linguis apparuit
sp̄s. quia quisquis scō spū tangitur. dī uerbu id est uni
genitū filiū confiteatur. **E**t negare dī uerbu non
ualet. qui iā scī sp̄s linguā habet. **V**el certe in linguis
igneis apparuit sp̄s. quia om̄s quos repleuerit arden
tes pariter & loquentes facit. **L**inguae igneas docto
res habent. quia dū dñm amando predicant. corda audi
entiū inflāmant. **N**ā otiosus sermo est doctoris. si pre
bere non ualet incendium amoris. **H**oc doctrine in
cendiū. ab ipso ueritatis ore concoeperant qui dicebant.
Nonne cor nr̄m ardens erat in nobis dū loqueretur
in uia & aperiret nobis scripturas. **E**xaudico quip
pe sermone. inardescit animus. torporis frigus re
cedit. **F**it mens in superno desiderio anxia. a concu
piscenciis terrenis aliena. **A**mor uerus qui hanc re
pleuerit. in fletibus cruciatur. **S**ed dū tali ardore cru
ciatur. ipsis suis cruciatibus pascitur. **A**udire et libet
precepta celestia. & quod mandatis instruitur.

quasi tot facibus inflānatur. Et que torquebat prius
per desideria ardet post modū per uerba. Unde
bene per moysen dicitur. **I**ndextera eius ignea lex
Sinistra quippe reprobi qui ad sinistra deponendi sunt.

dextera autē dī apellantur electi. **I**ndextera autē
dī ignea lex est. quia electi mandata celestia nequaquā
frigido corde audiunt. sed ad hec amoris intimi facib;
inardescunt. **S**ermo ad aurē ducitur. & mens eorum

sibimet irata ex interne dulcedinis flāma concremāt.

Incolūba uero & igne ^{sp̄.} monstratus est. quia om̄s quos re-
pleuerit simplices ardentes pariter & loquentes facit

Simplices puritate. ardentes emulatione. Neque
& enim placeret dō aut simplicitas sine zelo. aut
zelus sine simplicitate. **H**inc ergo ueritas dicit.

Estote prudentes sicut serpentes. & simplices sicut
columbe. **Q**ua in re notandū est quod discipulos suos
nec de colūba sine serpente. nec de serpente sine
colūba. uoluit dn̄s ammonere. **Q**uatenus & colū-
be simplicitatē astucia serpentis accenderet.
et serpentis astuciā colūbe simplicitas tēperaret.

Hinc paulus ait. Nolite pueri effici sensibus. ecce
prudenciā audiuimus serpentis. nunc de simplici

tate colūbe moneamur. Sed malicia paruuli esto
te. Hinc de beato iob dicitur. Erat uir simplex
& rectus. **Q**ue est autē rectitudo sine sim
plicitate. aut que simplicitas sine rectitudine.
quia ^{ergo} & rectitudinē docet iste sp̄s & simplicitatē
et in igne monstrari debuit & in colūba. **Q**uati
nus omē cor quod eius gracia tangitur. & man
suetudine tranquillū. & zelo iusticie accensū
fiat. **E**xtrēmū ^{uero} querendū est. cur in ipso redēpto
re n̄ro mediatore di & hominū per colūbā appa
ruit. Indiscipulis uero per ignē. **C**erte unige
nitus filius iudex est generis humani. **S**iquis iu
sticiā eius feret. si prius quā nos per mansuetu
dinē colligeret. culpas n̄ras per zelū rectitudinis
examinare uoluisset. homo ergo pro hominibus
factus. mitē se hominibus prebuit. **N**oluit pec
catores ferire. sed colligere. **P**rius uoluit
mansuete corrigere ut haberet. & post modū
in iudicio saluaret. **I**n colūba ergo apparere
super sp̄s debuit. qui non ueniebat ut peccata
iam per zelū percuteret. sed ad huc per man
suetudinē toleraret. **A**t contra super discipu

54
los in igne debuit sp̄i sc̄i monstrari . ut hi qui erant sim-
pliciter homines . atq; ideo peccatores . eos contra semet
ipsos spiritalis feruor accenderet . Et peccata que d̄p
mansuetudinē parceret . ipsi in se per penitentiā puni-
rent . Nec ipsi quippe poterant esse sine peccato . qui
adherabant celesti magistro . Iohanne acceptante
qui ait . Si dixerimus quia peccata non habemus . nos
ipsos seducimus . & ueritas in nobis non est . In igne ergo
uenit in hominibus . in colūba uero apparuit in dño .

Quia peccata nr̄a que pie mansuetudinē dñi tolerat .
nos per zelū reuerentis debemus caute conspicere .
& ardore semp̄ penitencie cremare . Igitur p̄ colū-
bā sp̄i in redēptore monstratus est . per ignē uero
in hominibus . quia quanto nr̄i iudicis facta est seueri-
tas tēperata . tanto erga se debet fieri nr̄a infirmi-
tas accensa . Quatuor itaq; propositionū expleta
ratione . ad dona eiusdē sp̄i contēplanda transeamus .

De ip̄o quippe sp̄u scriptū est . Sp̄i eius ornaū celos .

Ornamenta celorū sunt . uirtutes sunt predicantiū

Que uidelicet ornamenta paulus enumerat dicens .

Alii datur per sp̄m sermo sapiencie . alii sermo sci-
encie . sc̄dm eundē sp̄m . Alteri fides in eodē spiritu .

Ali in grā sūctatū in uno spū. **A**li operatio uirtutū. Alii
prophetia. Alii discretio spiritūū. **A**li genera linguarū.
interp̄tatio sermonū. Hęc autē om̄a operatur unus atque
idē sp̄s diuidens singulis pro ut uult. Quot ergo sunt bona
predicantiū. tot sunt ornamenta celorū. Hinc rursūm
scriptū est. **U**erbo dñi celi firmati sunt & spū oris eius
om̄is uirtus eorū. **U**erbū enī dñi. filius est patris.

Sed eisdē celos uidelicet scōs aptos. ut tota simul tri
nitatis ostendatur operata. repente de sc̄i sp̄s diuinita
te adiungitur. Spū oris eius om̄is uirtus eorū. **C**elo
rū igitur uirtus. de spū sūpta est. Quia mundi hui'
potestatibus contra ire non presumerent nisi eos
sc̄i sp̄s fortitudo solidasset. Quales nāq; doctores sc̄e
ecclē ante aduentū huius sp̄s fuerint scimus. & post aduentū
illius cuius fortitudinis sint facti conspiciunt. **C**erte iste
pastor ipse ecclē ad cuius sacratissimū corpus sedemus.
quantē debilitatis quantē q̄ formidinis ante aduen
tū sp̄s fuerit. ancilla hostiaria requisita dicat. **U**na
enī mulieris uoce percussus. dū mori timuit. uitā
negauit. **E**t pensandū quia conphensū petrus ne
gauit in terra. quē suspensū lacro est confessus
in cruce. **S**ed uir iste tantē formidinis qualis post

56
post aduentū sp̄s existat audiamus. **P**ic conuentus
magistratus atq; seniorū cesis denunciāt aptis ne in
nomine ihu loqui debeant petrus magna auctoritate
respondit. **O**boedire oportet dō magis quā hominibus
Si iustū est in conspectu di uos potius audire quā dñm iu
dicare. **N**on possumus enī que uidimus & audiuimus
non loqui. **E**t illi quidē ibant gaudentes a conspectu
concilii quō digni habiti sunt pro nomine. ih̄v. contu
melā pati. **E**cce gaudet petrus in uerbis qui ante
timebat in uerbis. **E**t qui prius ancille uocē requisitus
timuit. post aduentū sc̄i sp̄s uires principū cesis p̄mit
Libet oculos fidei in uirtute opificis huius atcollere atq;
sparsi patres noui testamenti. ac ueteris considerare.
Ecce apertis eisdē oculis fidei. dauid. amos. danielē.
petrū. paulū. matheum. **I**ntueor. **E**t sc̄i iste sp̄s qua
lis sit artifex considerare uolo. sed in ipsa mea con
sideratione deficio. **I**mplet nāq; cytharedū puerū.
& psalmistā facit. **I**mplet pastorē armentarium.
licomoros uelliantē & prophetā facit. **I**mplet
abstinentē puerū & iudicē senū facit. **P**ersecu
Persecutorē nāq; doctore genciū facit. **I**mplet
publicanū & euuangelistā facit. **O** qualis ē arti

fex iste sp̄s. nulla addiscendū mora agitur. In om̄e quod uolu
erit mox tetigerit. mentē docet. Solūq; tetigisse docuisse ē.

Nam humanū animū subito ut illustrat immutat. abnegat hunc
repente quod erat. exhibet repente quod non erat. Pense
mus predicatorēs scōs nr̄os quales hodierna die repperit. qua
les fecit. **C**erte qui in uno conclaui pro iudeorū metu resi
debant. Natiuitatis suę singuli linguā nouerant. & tamen
nec ea lingua quā nouerant. aperte xp̄m loqui p̄sumebant.

Uentē sp̄s & in ore eos per diuersitatē linguarū docuit. In men
te autē ex auctoritate roborauit. **C**oeperunt & in aliena
xp̄m eloqui. qui de illo prius & in sua lingua loqui metuebant.

Inflāmatū & enī cor despexit tormenta corporis que
ante metuebat. **V**icit uim carnalis formidinis pre amo
re conditoris. **E**t qui prius suis aduersariis sub cūbebant
formidine. eis p̄erant iā auctoritate. **Q**ui ergo intan
te eos celsitudinis culm̄ erexit. quid aliud dixerit nisi
nisi quod terrenorū hominū mentes celū fecit. **P**ensa
te fr̄i km̄ post incarnationē unigeniti filii. qualis
sit hodierna sollempnitas de aduentu sp̄s sc̄i. Sicut enī
illa. ita quoq; & hec est honorabilis. In illa quippe
d̄s in se p̄manens. semet ipsū creauit hominē. In ista
uero homines uenientē desup susceperunt d̄m.

57

In illa dī naturaliter factus est homo. in ista homines
facti sunt per adoptionē dī. Si ergo remanere carna-
les in morte nolumus hunc uiuificantē spm̄ amemus. fr̄. Km̄i
Sed quia caro spm̄ nescit. discat fortasse carnali cogita-
tione apud se aliquis. Quomodo diligere ualeo quē
ignoro. Hec & nos concedimus. quia mens uisibilibus
intenta uidere nescit Inuisibile. Nulla enī nisi uisi-
bilia cogitat eaque & cū non agit eorū imagines in-
trorsus trahit. **D**ūq; imaginibus corporeis iacet.
surgere ad incorporea non ualet. Vnde fit ut tanto
deterior creatorē nesciat. quanto in cogitatione sua
familiarius corporeā creaturā portat. Sed cū dīm ui-
dere non possumus habemus aliquid quod agamus.
unde iter fiat quo ad eū nr̄e intellegentię oculus
ueniat. Certe quē in se uidere nullomodo ualemus
hunc in seruis suis uidere iā possumus. Quos dū mira
conspicimus agere certū nobis fit in eorū mentibus
dīm habitare. In re autē Incorporea a rebus corpora-
libus usū trahamus. Nemo & enī nr̄orū ore orientē
in spera illius intueno ualeat conspiciere quia tensi in
eius radis oculi reuerberantur. Sed sole inlustratos
montes aspiciamus & quia iā sol ortus est uidemus.

Quia ergo solē iusticie in se ipso uidere non possumus
inlustratos montes claritate illius uidemus. scōs uidelicet
aptos qui uirtutibus emicant. miraculis coruscant. quos
nata solis claritas pfudit. Et cū in se ipso sit inuisibi
lis. per eos nobis quasi p̄ inlustratos montes se uisibile
prebuit. Virtus enī diuinitatis in se quasi sol in celo est
uirtus diuinitatis in hominibus sol in terra. Solē ergo
iusticie in t̄ueamus in terra. quē uidere non possumus
in celo. Vt dū in offenso pede operis per hunc in terra
gradimur. ad inueniendū illū quod n̄doq; oculos & ince
lū leuemus. Sed in offenso pede iter nr̄m in terra
agitur. si d̄s ac proximus integra mente diligatur.
Nec enī d̄s uere sine proximo. nec proximus uere diligit
sine dō. Hinc est quod sic in alio sermone iā diximus. isdē
sp̄s sc̄do legitur discipulis datus. Prius a d̄no in terra de
gente. post modū a d̄no celo p̄sidente. In terra ^{quippe} ut diliga
tur proximus. e celo uero ut diligatur d̄s. Sed cur pri
us in terra post modū e celo. nisi quod patenter datur
intellegi. qui iuxta iohannis uocē. qui non diligit fratrem
quē uidet. d̄m quē non uidet. quomodo potest dilige
re. diligamus proximū fr̄m. amemus eū qui iuxta nos
est. ut puenire ualeamus ad amorē illius qui sup

nos est. Meditetur mens in proximo. quod exhibeat
 do. ut perfecte mereat in do gaudere proximo. Tunc ad
 illa frequentie leticia peruenimus. de qua nunc sci sps
 pignus accepimus. Ad istu fine toto amore tendamus
 In quo sine fine letabimur. Ibi sup noru ciuiu societas
 sca. ibi sollentitas certa. Ibi requies secura. ibi pax uera
 que nobis ia non relinquit sed dat. p dnm nr m ihm
 xpm qui uiuit & regnat cu patre ds in unitate sps sci

per omnia secula secula seculorum am. SABB. MSIS. VII^{mi}.

LECT SCI EVVANGELI SECDI LUCAM

In illo dicebat ihu turbis similitudine hanc. Arbore
 fici habebat quida plantata in uinea sua. & cetera.

Dns & redeptor noster p euuangeliu suu. ali
 quando uerbis loquitur. aliquando rebus. Ali
 quando aliud uerbis. atq; aliud rebus. Aliquando aut
 hoc uerbis quod rebus. Dnas & eni res ex euuangelio
 auditis frs. ficulnea infructuosa & muliere curua
 & utriq; rei pietas impensa. Illud aut dixit p similitu
 dine. istud egit p exhibicione. Sed hoc significat
 ficulnea infructuosa. quod mulier inclinata.

Et hoc ficulnea reseruata quod mulier erecta.

Dns uinee. tercio uenit ad ficulnea & fructu minime.

inuenit. Et mulier que erecta est. decē & octo an-
nis fuerat curua. Hoc autē decē & octo annorū nu-
mero signatur. quod tercio dñs uinee ad infructu-
osā ficulneā uenisse perhibetur. Quia igitur pre-
mittendo summati tota p̄strinximus. iā p̄lectionis
ordinē singula disseramus. Arborē fici habebat
quidā plantatā in uinea sua. & uenit querens fru-
ctū & non inuenit. Quid arbor fici nisi humanā
naturā signat. quid mulier inclinata. nisi eandem
naturā significando denunciat. que & bene plan-
tata est. sicut ficus. & bene creata sicut mulier.

Sed inculpā propria sponte delapsa. neque fructū ser-
uat operationis. neq; statū rectitudinis. Ad peccatū
quippe ex uoluntate corruens. quia fructū oboedien-
cie ferre noluit. statū rectitudinis amisit. Que addi-
similitudinē condita dū in sua dignitate non p̄stitit
quod plantata uel creata fuerat. seruata concēpsit.

Tercio dñs uinee ad ficulneā uenit. quia naturā gene-
ris humani. ante legē. sub lege. sub gratia. expec-
tando. ammonendo. uisitando requisit. Dixit
ad cultorē uinee. Ecce anni tres sunt ex quo uenio
querens fructū in ficulnea hac & non inuenio.

54
Venit ante legē quia per naturalē intellectū quod unus
quisque exemplo sui qualiter erga proximū agere debuis
set innotuit. Venit in lege quia precipiendo docuit.

Venit post legē p̄ grām quia pietatis suę presenciā exhi
bendo monstravit. Sed tam̄ in tribus annis fructū se non
inuenisse conuertitur quia quorundā prauorū mentes
nec inspirata lex naturalis corrigit nec precepta erudi
unt nec incarnationis eius miracula conuertunt.

Quid uero per cultorem ficulneę nisi p̄positorū ordo
exprimitur. Qui dū p̄ sunt ecclē nimirū dominice
uineę curā gerunt. Huius enī uineę primus cultor
petrus ap̄t̄ exercit. Hunc nos indigni sequimur. In
quantū pro eruditione ur̄a docendo dep̄cando incre
pando laboremur. Sed cū magno iā timore audiendū
est quod cultori de infructuosa arbore dicit. Succide
eā ut quid etiā terrā occupat. Unusquisq; iuxta
modū suū. In quantū locū presencis uite tenet si fru
ctū bonę operationis non exhibet uelut infructuosa
arbor terrā occupat. Quia in eo loco in quo ipse est
& alius operandi occasionē negat. Sed in hoc sc̄to po
tens quilibet si fructū bonę operationis non habet
etiā inpendimentū ceteris prestat. Quia quicūq;

sub ipso sunt exemplo prauitatis illius quasi umbra per
ueritatis eius premuntur. **S**tac desup arbor infructuo
sa & subter terra sterilis iacet. **I**nsup infructuose arbo
ris desup umbra densatur & solis radius ad terrā des
cendere nequaquā permittitur. **Q**uia dū subiecti qui
libet patroni peruersi per uersa exempla conspiciunt
Ipsi quoq; infructuosi remanentes ueritatis lumine pri
uantur. **E**t pressi umbra calorē solis non accipiunt
quia inde remanent ad dō frigidū unde in hoc se to
male proteguntur. **S**ed de hoc peruerso quolibet
& potente pene iā requisitio dō non est. **P**ostquā
enī se perdidit querendū solūmodo est cur & alios
premit. **U**nde bene eidē uinee dñi dicit. **U**t quid
etiā terrā occupat. **T**errā quippe occupat qui mentes
alienas grauat. **T**errā occupat qui locū quē tenet in bo
nis operibus non exercet. **S**ed tamen nīm est pro talibus
depcari. **N**ā cultor uinee quid dicat audiamus. **D**ñe di
mitte illā & hoc anno usq; fodiā circa illā. **Q**uid est circa
ficulneā fodere nisi infructuosas mentes increpare.
Omīs quippe fossa inimo est. **E**t nimirū increpatio dū
mentē sibi demonstrat humiliat. **Q**uociens ergo de
peccato suo aliquē corripimus quasi exculture debito

circa infructuosā arborē fodimus. Post fossionē uerō
quid dicat audiamus. Et mittā cophinū stercoris. Quid est
cophinus stercoris. nisi memoria peccatorū. peccata & enī
earnis stercora uocantur. Unde & per pphetā dicitur.

Conputruerunt iumenta in stercore suo. Iumenta quippe
conputrescere est in stercore suo. carnales quosq; in fetore
luxurię uitā finire. Nos itaq; quotiens carnalē mentē
de suis peccatis increpamus. quotiens ad eius memoriā
uicia ante acta reducimus. quasi infructuosę arbori co
phinū stercoris uersamus. ut malorū que egit memo
ria recolat. & ad conpunctionis grām quasi de fetore
pinguescat. Mittitur ergo cophinus stercoris ad ra
dicē arboris. quando prauitatis sue consciencia tangi
tur memoria cogitationis. Cūq; se per poenitenti
am ad lamenta mens excitat. eūq; ad bonę ope
rationis grām reformat. quasi per tactū sterco
ris redit ad fecunditatē operis radix cordis. plan
git quod fecisse se meminit displicet sibi quale
fuisse se recolit. Incentionē contra se dirigit.
atq; ad meliora animū accendit. Ex foetore
igitur ad fructū reuiuiscit arbor. quia de con
sideratione peccati ad bona se opera resusci

·tat animus. **E**t sunt plerique qui increpationes
·audiunt. & tamen ad poenitentiã redire contempnunt
·& infructuosi dō in hoc seculo uirides stant. **S**ed audia
·mus quid cultor uinee adiungat. **S**i quidē fecerit
·fructus. sin autē in futuro succides eam. **Q**uia profecto
·cto qui hic non uult ad fecunditatē pinguescere.
·per increpationē illic cadit. unde iã per poeniten
·ciã surgere non ualet. **E**t in futuro succidetur.
·quãuis hic sine fructu uiridis stare uideatur. **E**rat
·autē docens in synagoga eorū sabbato. **E**t ecce mulier
·que habebat spm̄ infirmitatis. annis decē & octo. **P**aulo
·ante iã diximus. quia hoc trinus aduentus domini ad in
·fructuosã ficulneã. quod decē & octo annorū numerus
·ad curuã mulierē signat. **S**exto enī die homo factus
·est. atq; eodē sexto die opera dñi cuncta p̄fecta sunt.
·**S**enarius autē numerus in trigonū ductus. decē & octo fac̄
·**Q**uia ergo homo qui sexto die factus est. p̄fecta p̄ra
·habere noluit. sed ante legē sub lege atq; in exordio
·inchoat̄^{an} gr̄e infirmus extitit decē & octo annis curua
·mulier fuit. **E**t erat inclinata. nec omnino poterat
·sur sū aspicere. **O**m̄is peccator terrena cogitans. ce
·lestia non requirens sur sū respicere non ualet.

Quia dū desideria inferiora sequitur, a mentis sue re-
ctitudine curuatur. Et hoc sēp uidet quod sine inter-
missione cogitat. Ad corda urā kmī frī redite. quod
horis omībus incogitacionibus urīs uolucis aspiciete

Alius de honoribus. alius de pecuniis. alius de prediorū
ambitu cogitat. Cuncta hęc in imo sunt. Et quando
mens talibus implicatur. ab status sui rectitudine fle-
ctitur. Et quia ad celeste desiderū non assurgit.
quasi mulier inclinata sursum respicere nequaquā po-
test Sequit. Hanc cū uideret mē. uocauit ad se &
ait illi. Mulier dimissa es ab infirmitate tua. Et in-
posuit illi manus. & confestim erecta est. Uocauit &
erexit quia illuminauit. & adiuuauit. Uocat sed
non erigit. quando quidē p̄ eius grām illuminamur
sed exigentibus nrīs meritis adiuuari non possumus.

Perūq; em̄ uidemus que agenda sunt. sed hęc opere non
implemus. Nitimur & infirmamur. Mentis iudicium
rectitudinē conspiciet. sed hanc operis fortitudo suc-
cūbit. Quia nimirū iā de poena peccati est. ut ex do-
no quidem possit bonū conspici. sed tam̄ ab eo quod
aspicietur contingat per meritū repellī. Uisitata
& em̄ culpa obligat mentē. ut nequaquā surgere

possit ad rectitudinē conatur & labitur. Quia ubi spon-
te diu persistit. ibi & cū noluerit coacta cadit. Bene-
de hac nr̄a incuruatione. ex typo humani generis per
psalmistā dicitur. Incuruatus sū & humiliatus sū usque-
quaque. **C**ontēplatus est quippe qui ad supnā lucē intu-
endā homo conditus fuerat. sed peccatis exigentib;
foras missus mentis sue tenebras portat. supna non ap-
petit. In infimis incendat. celestia nequaquā desiderat.
terrena semp in animo uersat. & hoc quod de suo ge-
nere doluit. In se ipso exclamauit dicens. Incuruatus sū
& humiliatus sū usquequaque. **C**ontēplationē quoq;
celestiū perdens si sola carnis necessaria homo cogitaret
incuruatus & humiliatus esset. sed tamen usquequaque
non esset. **Q**uē ergo a supernis cogitationibus non so-
lū necessitas deicit. sed etiā uoluptas in licita aternit
non solū incuruatus. sed usquequaq; incuruatus ē. Hinc
alius propheta de immundis spiritibus dic̄. Qui dixerunt
anime tue incuruare ut transeamus. Recta quippe stat
anima cū superna desiderat. & nequaquā flectitur ad
ima. Sed maligni sp̄s cū hanc in sua rectitudine stare
conspiciunt per eā transire non possunt. Transire
nāq; eorū est. Immunda illi desideria spargere

62

Dicunt ergo. Incuruare ut transeamus. quia si ipsa se ad ima appetenda non deicit. contra hanc illorū peruersitas nullatenus conualescit. Et transire per eam nequeunt. quā contra se rigidam in superna intentione per timent. Nos ergo fr̄i km̄i. nos uia malignis in nobis spiritibz damus. cū terrena concupiscimus. cū ad tēpora lia appetenda curuamur. Pudeat ergo terrena concupiscere. & dorsa menciū ascendentibus aduersarius prebere. Terrā sēp intuetur. qui curuus est. Et quo p̄mo sic redēptus. non meminit. qui ima querit. Hinc etiā per moysen dicitur. Ut qui gybbo premitur. nequaquā ad sacerdotiū prouehat̄. Et quot quot xpi sanguine redēpti sumus. mēbra eiusdē summi sacerdotis efficimur. Unde nobis & per petrū dicitur. Vos autē genus electū regale sacerdotiū. Sed qui gybbū tolerat. ima sēp intuetur. & a sacerdotio repellitur. Quia quisquis solis terrenis intentus est. ipse sibi testis est. quod mēbrū summi sacerdotis non est. Hinc rursus pisces qui pennulas non

habent ab esu fidelis prohibentur. **P**isces uero
qui pennulas squamarum habent dare saltus etiam
sup aquas solent. Quid ergo pennatus piscibus
nisi electe anime figurantur que profecto sole
in celestis eccle corpus transeunt que modo pen
nulis uirtutum fulge saltus dare etiam per celeste
desiderium sciunt ut superna per contemplationem
appetant quamuis in se ipsis iterum ex mortali car
ne relabantur. Si ergo iam bona patrie celestis
agnouimus displiceat nobis frs km̄ quod curui
sumus. Ponatur ante oculos mulier curua &
arbor infructuosa. Reminiscamur malorum que
fecimus mittamus ad radicem cophinum stercoris.
Ut tunc in retributionis fructu pinguescat
quod nobis hic per penitenciam fecerat. Et si
uirtutum summa operari non possumus ipso ds̄
nr̄o gaudet lamento. Ex ipsa ei iusticie incho
atione placebimus qui in iusta que fecimus pu
nimus. Nec mora erit in fletibus quia ter
gent cicuis transeuntes lacrimas gaudia
mansura per dnm̄ nr̄m ihm̄ xpm̄ qui uiuit
& regnat in secula seculorum amen.

ITE DE MARTIRIB; LECT SCI EVGT SCDM LVC

In illo dixit ih̄s discipulis suis. Siquis uult post me uenire abneget semet ipsū & tollat crucē suā & sequatur me & retiq.

Quia dñs ac redēptor noster nouus homo uenit in mundū. noua p̄cepta edidit mundo.

Vitē & enī nr̄e ueteri inuicē nutritē contrarie tatē obposuit nouitatis sue. Quid enī uetus. quid carnalis homo nouerat. nisi sua retinere. Aliena rapere si posset concupiscere si non posset. sed celestis medicus singulis quibusq; uicis obuiancia adhibet medicamenta. Nā sicut arte medicine calida frigidis. frigida calidis curantur. Ita dñs noster **in** xpc contraria opposuit predicamenta peccatis. Ut lubricis continenciā. tenacibus largitatē. iracundis mansuetudinē. elacis p̄ciperet humilitatē.

Certe cū se sequentibus noua mandata proponeret dixit. Nisi quis renunciauerit omnibus que possidet. non potest meus esse discipulus. Ac si aperte dicat. Qui per ueterē uitā aliena concupiscit. p̄ noue

conuersationis studium & uiam largimini. Quid
uero in hac lectione dicat audiamus. Qui uult
post me uenire abneget semet ipsum & tollat
Ibi dicitur ut abnegemus nostram. hic dicitur ut ab
negemus nos. Et fortasse laboriosum non est ho
mi relinquere sua. sed ualde laboriosum est relin
quere semet ipsum. Minus quippe est abnegare
quod habet. ualde enim multum est abnegare
quod est. **A**d se autem nobis uementibus domini pre
ceptum ut renunciemus nostris. quisquis ad fidei
agonem uenimus. ^{colluctationem} luctam contra malignos ^{spes} sumi
mus. Nihil autem maligni spiritus in hoc mundo
proprium possident. Nudi ergo cum nudo lucta
ri debemus. Nam si nudus quisque cum nudo
luctatur. citius ad terram deicitur. quia
habet unde teneatur. Quid enim sunt ter
rena omnia nisi quedam corporis indumenta. Qui
ergo contra diabolum ad certamen properat uesti
menta abiciat ne succubatur. Nihil in hoc mundo
amando possideat. nullas rerum labencium delec
tationes requirat. ne unde ad uocatum cogitur.
ad casum inde teneatur. Nec tamen sufficit